

Den næste sag på dagsordenen var:

21) Første behandling af lovforslag nr. L 172: Forslag til lov om nedlæggelse af amtskommunerne.

Af Poul Nødgaard (FP) m.fl.
(Fremsat 7/2 95).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 22 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

22) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 61:

Forslag til folketingsbeslutning om indskrænkning af de tre offentlige forvaltningsled til to.

Af Torben Rechendorff (KF) m.fl.
(Fremsat 7/2 95).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Fremskridtspartiet har genfremsat lovforslaget om nedlæggelse af amtskommunerne med stort set de samme begrundelser, som er anvendt ved tidligere fremsættelser. Om dette forslag vil jeg blot sige, at vi har den samme holdning til det, som vi havde sidste gang, og den er negativ.

Det Konservative Folkepartis beslutningsforslag er lidt mere nuanceret. Det Konservative Folkeparti foreslår et udvalgs- eller kommissionsarbejde om indskrænkning af de nuværende tre offentlige forvaltningsled til to. Af bemærkningerne til forslaget fremgår det klart, at indskrænkningen skal ske ved nedlæggelse af amtskommunerne, og der nævnes forskellige eksempler på, hvordan amtskommunernes opgaver kan varetages på anden vis.

Der synes derfor snarere at være tale om en opfordring fra Det Konservative Folkeparti til at iværksætte et udvalgs- eller kommissionsarbejde om, hvordan amterne skal nedlægges. I regeringen mener vi imidlertid, at dette udgangspunkt hverken er sagligt eller rimeligt. Det er jo altid det letteste at tale abstrakt om strukturer, men problemerne viser sig, når der skal foretages en konkretisering.

Udgangspunktet bør derfor i stedet være en saglig vurdering af de opgaver, samfundet skal have varetaget, og som i dag varetages på tre niveauer, herunder i amtskommunerne. Det relevante spørgsmål må derfor være: Er der

nogen opgaveområder, der kan varetages på en bedre måde end i amtskommunalt regi?

Når det gælder amtskommunernes hovedopgave, altså sygehusvæsenet, finder jeg, der er grund til at fremhæve, at amtskommunerne har gennemført en rationalisering af det danske sygehusvæsen, så det i dag regnes blandt verdens bedste og billigste. Også inden for særfor-sorgen, som ikke ligefrem blev varetaget på optimal måde, da den lå i statsligt regi, har amternes administration været præget af en betydelig kreativitet, men også af politisk vilje til at gennemføre fornyelse og omstilling.

Regeringen vil gerne medvirke til at gennemføre ændringer i opgavernes placering, hvis der konstruktivt kan peges på områder, der kan varetages bedre et andet sted, end det sker i dag. Regeringen vil dog slå fast, at der ikke er noget grundlag for at nedlægge amtskommunerne. Det betyder imidlertid ikke nødvendigvis, at den amtskommunale inddeling og opgavevaretagelse er fredhellig.

Regeringen er ikke fremmed over for den tanke, at amtskommunerne og de amtskommunale opgaver eventuelt kan organiseres på en mere fleksibel måde. Det fremgår også helt præcist af det lovforslag om kommuners og amters mulighed for at udføre opgaver for hinanden, vi i øjeblikket behandler her i Folketinget. Men dette forslag er Det Konservative Folkeparti til gengæld fuldstændig frontalt imod af rent ideologiske grunde.

Jeg vil også henvise til, at regeringen for nylig har nedsat en hovedstadskommission til at se på problemerne i hovedstaden. Der er et reelt behov for en strukturomlægning i hovedstadsområdet. Hovedstadskommissionen er nedsat for at foretage en tilbundsående analyse af forholdene i hovedstadsområdet, og kommissionen skal på baggrund heraf opstille nye modeller for den amtskommunale struktur, opgaveløsningen og finansieringen. Som led i kommissionens undersøgelser vil det blive overvejet, hvordan en moderne regional myndighed skal se ud, hvilke opgaver den skal have, hvordan den skal styres, og hvor stor den skal være.

Det er muligt, at kommissionen vil finde frem til nogle nye kommunale enheder, der på væsentlige punkter adskiller sig fra de amtskommuner, vi kender i dag; men det kan også være – i hvert fald teoretisk set – at overvejelserne ender med at fastslå, at den nuværende ordning er den mest hensigtsmæssige. Det er der ingen af os, der kan vide noget om endnu,

og det er netop derfor, vi har nedsat denne kommission. Med Hovedstadskommissionens arbejde vil der således blive tilvejebragt et sagligt grundlag for en vurdering af, om der er behov for at iværksætte et mere generelt udvalgs- eller kommissionsarbejde om amtskommunerne og deres opgavevaretagelse.

Det gælder for både kommuner og amtskommuner, at de skal have den nødvendige størrelse for effektivt at kunne varetage de opgaver, der pålægges dem. Bæredygtige enheder af en hensigtsmæssig størrelse er en helt nødvendig forudsætning for den decentralisering af opgaver, der er almindelig enighed om er et afgørende element i et moderne lokalt selvstyre.

Regeringen vil naturligvis gerne gå ind i en saglig vurdering af konkrete forslag fra både Det Konservative Folkeparti og andre partier til en alternativ opgavemæssig placering, herunder overflytning af opgaver til andre organer; men det må nu engang være en forudsætning, at det klart kan dokumenteres, at de pågældende opgaver kan udføres bedre eller mere hensigtsmæssigt et andet sted, end tilfældet er i dag.

Det påstås i bemærkningerne til beslutningsforslaget, at flere administrative led medfører dobbelt administration. Det nævnes der dog ikke nogen eksempler på, og jeg kan derfor kun sige, at regeringen vil være villig til at se på ethvert konkret eksempel på problemer, der kan påpeges som følge af den gældende lovgivning.

Man siger også i bemærkningerne til forslaget, at der er behov for øget interkommunalt samarbejde, både hvad angår de formelle rammer og opgaverne. Hertil skal jeg blot anføre, at kommuner og amtskommuner ledes af kommunalbestyrelser og amtsråd, der er direkte valgt af borgerne. I kommunale fællesskaber varetages opgaverne derimod af bestyrelser, der er indirekte valgt, og det medfører naturligvis, at den demokratiske indflydelse på opgavevaretagelsen bliver indirekte og dermed væsentlig mindre. Når det ikke er de folkevalgte, skatteudskrivende myndigheder, der er direkte ansvarlige for opgavevaretagelsen, bliver sammenhængen mellem kompetence og økonomisk ansvar også tilsvarende ringere.

Som alternativer til den nuværende opgaveløsning foreslår man i bemærkningerne ud over kommunale fællesskaber også selvejende institutioner, hel- og halvvoffentlige selskaber og private selskaber. I modsætning hertil mener jeg, at det vil medføre et kompliceret og alt for uoverskueligt system – ikke mindst for borgerne –

hvis man gav fuldstændigt frit løb her og betragtede det som et nyt, meget eftertragtelssværdigt princip.

Langt de fleste af de offentlige opgaver forudsætter løbende politisk kontrol og styring for at sikre, at borgerne får de ydelser, der nu engang tilkommer dem. En spredning af opgaverne til en lang række private og halvvoffentlige selskaber ville derfor kunne forringe service-niveauet og vel egentlig også i sin yderste konsekvens borgernes retssikkerhed. Bl.a. gælder de offentligretlige regler, herunder reglerne om Ombudsmandens tilsyn, ikke for den slags selskaber. Nogle af de forhold, jeg har nævnt her, bevirker, at regeringen ikke kan gå ind for, at løsning af offentlige opgaver i betydeligt omfang baseres på interkommunalt samarbejde eller overlades til private og halvvoffentlige selskaber.

Jeg vil gentage, at regeringen den 18. januar 1995 har fremsat et lovforslag om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder. Min hensigt med dette lovforslag er at forsøge at sikre kommunernes og amtskommunernes mulighed for at kunne samarbejde med hinanden på kryds og tværs af kommunegrænserne, og derfor er det vel egentlig også en ganske god idé at vente og se, hvad det duer til i praksis, inden man begiver sig ind i en meget lang række nye initiativer på området.

Ifølge lovforslaget skal det være sådan, at der kan indgås aftaler om praktisk samarbejde mellem kommunerne indbyrdes og mellem amtskommunerne og kommunerne, så opgaverne – som jeg understregede før – kan udføres på kryds og tværs, dvs. af den, der nu engang er bedst egnet til at klare dem. Det er helt i pagt med den almindelige tendens til at nedtone kommunegrænsernes betydning og i stedet skabe bedre mulighed for, at kommunerne kan foretage grænseoverskridende samarbejde.

Jeg vil også godt pege på den internationale tendens til at tillægge regionerne en større rolle. Regeringen er opmærksom på, at der i de kommende år vil ske en betydelig ændring i den regionale udvikling i Europa, og at denne udvikling vil ske i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Dette princip er allerede anerkendt i EU for så vidt angår forholdet mellem EU og de enkelte medlemsstater, og reglerne i den europæiske konvention om lokalt selvstyre, som Danmark har ratificeret, gælder også for kommuner og amtskommuner i Danmark.

Efter regeringens opfattelse kan et regionalt niveau derfor ikke undværes. Det gælder især på væsentlige områder som sygehusvæsenet, regionsplanlægning og miljøområdet, f.eks. beskyttelse af grundvand, sager om byggeri i landzoner og store forureningssager. Disse områder nødvendiggør en administration i større perspektiv, som skal være uafhængig af de meget snævre lokalinteresser, og der forudsættes også en betydelig teknisk ekspertise, som det ikke vil være hensigtsmæssigt at opbygge på kommunalt plan.

Regeringen er imidlertid som nævnt åben over for en drøftelse af amternes størrelse og den konkrete opgavefordeling. Det fremgik også af min tale for halvanden måned siden ved Amtsrådsforeningens jubilæumskonference, hvor temaet var »Fremtidens offentlige sektor, fornyelse og udvikling i amterne«. Jeg sagde ved den lejlighed, at det f.eks. ikke vil være attraktivt med et sygehusvæsen, som er styret på langdistancen af staten, og et andet eksempel, jeg nævnte, var, at det ikke vil være rimeligt med en natur- og miljøpolitik, som i detaljer er fastlagt ved et københavnsk skrivebord.

Jeg sagde også, at mit og regeringens overordnede svar på spørgsmålet, om amterne skal overleve på længere sigt, er følgende: Amterne skal ikke nedlægges som regional myndighed. Det kan være, de skal gøres større, dvs. mere regionale, og det kan være, at opgavefordelingen mellem amter og kommuner skal justeres; men en topprofessionel regional myndighed kan ikke undværes.

Regeringen kan altså, som det også er fremgået af mine bemærkninger, ikke støtte Det Konservative Folkepartis beslutningsforslag om indskrænkning af de tre offentlige forvaltningsled til to.

Frederik Nørgaard (S):

De to forslag behandles under ét, og jeg skal fremkomme med følgende bemærkninger til de to forslag:

Med fremsættelsen af lovforslag nr. L 172 om nedlæggelse af amtskommunerne har Fremskridtspartiet for tredje gang fremsat et identisk lovforslag, og det er der jo ikke noget galt i. Men jeg må tilkendegive, at Socialdemokratiets holdning til forslaget ikke er ændret, og at vi derfor ikke kan støtte forslaget.

De argumenter, Fremskridtspartiet fremfører i dag, den 21. marts 1995, er identiske med dem, der blev fremført ved de tidligere fremsættelser

den 6. oktober 1988 og den 3. april 1991. Der er ikke fra Fremskridtspartiets side fremført nye argumenter eller synspunkter, og derfor er det vel også naturligt at forvente, at Folketinget igen med stort flertal vil afvise lovforslaget.

Dette sker vel også i erkendelse af, at det arbejde, som udføres i amterne, skal gøres, og at den økonomiske besparelse ved nedlæggelse af amterne nok vil være tvivlsom. Men først og fremmest – som det også er fremført ved tidligere lejligheder – fordi forslaget er i modstrid med de holdninger og synspunkter, vi står for i Socialdemokratiet, nemlig at opgaverne skal løses så tæt på borgerne som muligt.

Forslaget vil også være i modstrid med decentraliseringen og med lokal- og selvforvaltningstanken. De opgaver, som også ligger i statsamterne og spænder meget vidt lige fra sager om familiespørgsmål over sager om fri proces til det civile beredskab og tilsynet med kommunerne, tager lovforslaget heller ikke højde for. Trækkes disse opgaver tilbage til centraladministrationen, vil et lokalt servicecenter forsvinde. Amternes nedlæggelse vil desuden helt uvilkaarligt igen rejse spørgsmålet om kommunernes rette størrelse.

Det er sagt ved en tidligere behandling af dette forslag, at det er så forenklet i sin udformning, at vi ikke kan vide, hvilken struktur der vil komme ud af det – ud over at det helt klart lægger op til en øget statsstyring og centralisering. Det er jeg enig i, og derfor tager vi afstand fra lovforslaget. Derimod vil vi gerne løbende være med til at diskutere opgavefordelingen mellem stat, amter og kommuner, så opgaverne bliver lagt, hvor de løses bedst muligt for borgerne.

I beslutningsforslag nr. B 61 lægges der op til at pålægge regeringen at iværksætte et udvalgs- eller kommissionsarbejde med henblik på at fremkomme med forslag om, hvordan de nuværende tre offentlige forvaltningsled – altså stat, amter og kommuner – kan indskrænkes til to, og hvordan de nuværende opgaver kan løses i et andet regi end i dag. Arbejdet skal afsluttes så betids, at forslagene kan træde i kraft med virkning fra og med udløbet af indeværende valgperiode. Til det sidste vil jeg godt sige, at selv om regeringen agter at sidde hele valgperioden ud, er beslutningsforslaget så vidtrækkende og vil kræve et så stort udredningsarbejde, at det alene af den grund næppe kan lade sig gøre.

Forslagsstillerne fremfører også det argument, at Danmarks størrelse og indbyggerantal i sig selv skulle være bevis for, at der kun er

behov for to forvaltningssteder eller to forvaltningsled for skatteudskrivende myndigheder. Det argument er jeg ikke enig i. Det er selvfølgelig rigtigt, at samfundet har ændret sig kolossalt meget i de 25 år, som er gået siden kommunalreformen; men det er vel også rigtigt, at selv om kommunerne varierer meget i størrelse med fra 2.500 til over 250.000 indbyggere, har der ikke ligefrem været nogen lang kø af frivillige kommunesammenlægninger i den tid. Det tager jeg som et bevis på, at kommunerne har forstået at tilpasse sig de nye tider og de nye opgaver, som er kommet til.

Det er jo heller ikke sådan, at der ikke er sket en overførsel af opgaver fra staten til amterne og fra amterne til kommunerne. Det er en løbende proces, som er foregået og naturligt vil fortsætte i fremtiden. I dag er der ikke noget til hinder for, at kommunerne kan løse opgaver i fællesskab. Det gælder både amts- og primærkommunerne, det er der mange eksempler på, og regeringens lovforslag nr. L 151 vil øge muligheden for dette.

Jeg er altså enig med forslagsstillerne i, at vi her har et område, som helt naturligt vil blive udbygget i de kommende år. Jeg er derimod ikke enig i, at borgernes indflydelse og engagement vil blive større, hvis amterne nedlægges. Det vil uvilkårligt føre til, at en del af de opgaver, amterne har i dag, ikke vil kunne overføres til kommunerne, men skal tilgå staten og føre til et mere centralistisk system og dermed fjerne borgernes indflydelse på den region, de bor i.

Som det fremgår af det, jeg har sagt, kan Socialdemokratiet ikke støtte forslaget; men som det også fremgår, er vi meget åbne over for forslag til løsningen af de opgaver, som skal løses i vort hastigt ændrede samfund, og vi vil altid være optaget af, hvor de kan løses mest hensigtsmæssigt. Lad mig som eksempel nævne, at indenrigsministeren for nylig har nedsat en hovedstadskommission med det formål at fremkomme med løsningsforslag til hovedstadsregionens opgaver og problemer.

Vi finder det rigtigt at afvente resultatet af det udredningsarbejde, som nu er sat i gang, og forholde os til de forslag, som til sin tid vil foreligge. Jeg tror, det vil være det bedste afsæt til en videre diskussion om de offentlige forvaltningsled.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Det var jo interessant at høre den socialdemokratiske ordfører konstatere, at Fremskridtspartiets lovforslag er identisk med det, vi fremsatte for 4 år siden. Det kan jeg bekræfte, og jeg skal gøre den socialdemokratiske ordfører opmærksom på, at det også er præcis det samme problem, vi diskuterer, nemlig om vi i Danmark skal have tre eller kun to offentlige niveauer. Der kan findes masser af argumenter, også nogle, der er kommet til siden.

Jeg vil sige, at når det fremføres, at opgaverne løses bedst så nær borgerne som overhovedet muligt, er det lige præcis også hensigten med det forslag, vi behandler i dag. Der blev også nævnt noget med statsamterne, og selv om forslaget ikke vedrører statsamterne, kan jeg da godt lige tage det med, når hr. Frederik Nørgaard fremfører det.

Lad os tage alle de familieretssager, der er i øjeblikket, hvor borgerne skal begive sig fra deres bopæl til statsamtets kontor, normalt i amtsbyen. Hvis man forestillede sig, at også statsamterne blev decentraliserede, ville der jo ske det, at man kunne gå til det lokale dommerkontor, når sagerne drejede sig om skilsmisser, forældreretten over børnene osv.

Med hensyn til at løse opgaverne bedst muligt så tæt på borgerne som muligt kan vi tage noget helt jordnært og konkret, f.eks. gymnasierne, som amterne driver i dag. Den opgave kunne udmærket, som det var tilfældet for mange år siden, også løses af en primærkommune, og det samme gælder for voksenundervisningen, som også drives af amterne. Sådan kunne man tage den ene opgave efter den anden.

Jeg synes, det er sørgeligt at måtte konstatere, at den socialdemokratiske ordfører ikke mener, at hvis der skulle finde et udredningsarbejde sted, kunne det ikke afsluttes inden for de kommende 2 år. Der er jo flokke af embedsmænd – der sidder mange nede bagved her i salen, og der sidder endnu flere ovre i ministeriet – der kunne gå i gang med det udredningsarbejde. Jeg forstår altså ikke helt, hvad der ligger i den udtalelse om, at man ikke kan nå et udredningsarbejde. Det mener jeg da der skulle være mere end rigelig tid til.

Jeg kan se, at formanden er lidt urolig – nå, det var måske bare et vagtskifte, undskyld! – men jeg kan stoppe her, og jeg håber at få nogle svar på de spørgsmål.

Så vil jeg i øvrigt sige, at jeg vender tilbage til indenrigsministeren, for jeg synes, det, indenrigsministeren sagde om, at det ikke kan lade sig gøre at gå fra tre til to niveauer, var meget upræcist. Jeg synes ikke, der var nogen form for saglighed i ministerens udtalelser. Det er et holdningsspørgsmål, og Socialdemokratiet har lagt sig fast på ...

Anden næstformand (Henning Grove):

Den røde lampe har lyst længe.

Poul Nødgaard (FP):

Undskyld! ... at Danmark skal være overadministreret. Lad os dog få taget hul på at få den overadministration væk!

Anden næstformand (Henning Grove):

Det var lyset, der var uroligt.

Poul Nødgaard (FP):

Nå, det var uroligt. Undskyld, hr. formand!

Else Winther Andersen (V):

Her har vi jo et sammenfald, idet det både drejer sig om lovforslag nr. L 172 fra Fremskridtspartiet om nedlæggelse af amtskommunerne og beslutningsforslag nr. B 61 fra De Konservative om indskrænkning af de tre offentlige forvaltningsled til to.

Jeg vil starte med beslutningsforslaget og overordnet sige, at Venstre glæder sig til den debat, som De Konservative lægger op til med dette beslutningsforslag.

Venstre er åben over for tingene, og vi vil gå positivt ind i en debat om opgaveløsningen; men den debat, der er begyndt med at gå ud fra, at Danmark skal opdeles i fire-fem regioner, mener vi er startet forkert: Man skal ikke begynde med strukturen, men med at finde ud af, hvor opgaverne kan løses bedst! Det er dér, vi mener man skal begynde, og de skal løses så tæt på borgerne som muligt.

Debatten skal også basere sig på, at der ikke bliver et demokratisk underskud, således at det bliver embedsfolkene og ikke de folkevalgte, der løser opgaverne. Hvis jeg skal komme med et eksempel, hvor det i høj grad er embedsfolkene og kun i ringe grad de folkevalgte, der styrer tingene, og hvor der er meget lidt brugerindflydelse, kan jeg pege på Hovedstadens Sygehusvæsen.

Hvis vi ser på udviklingen i de sidste 25 år, fra kommunalreformens gennemførelse, viser

det sig, at der er ting, der med fordel kan ændres. Der foregår jo en udvikling i landet hver eneste dag; der er ikke noget, der er stationært. Det har vi da også set inden for det sociale område, hvor der har været en glidende udlægning af opgaverne fra amterne til kommunerne – her kan vi tage handicapområdet som et meget godt eksempel – og det er en udvikling, der fortsætter: I dag løses opgaverne bl.a. på revalideringsområdet rundt om i kommunerne, og i forbindelse med tilkendelse af pension er der nu forsøg i gang, som går ud på, at kommunerne skal have den fulde kompetence ved tilkendelsen.

Men det, jeg taler om her, er jo kun den ene side af sagen, nemlig udlægningen af opgaver fra amterne til kommunerne. Der er også et andet meget vigtigt led, og det er udlægningen af opgaver fra de statslige styrelser. Der er der ikke sket meget. Her er et område, som i den grad trænger til at blive set på. Opgaverne vil i mange sammenhænge kunne løses både bedre og mere effektivt ved at blive flyttet. Opgaverne skal måske løses helt andre steder, end de bliver i dag. Her har verden altså ændret sig.

Styrelserne er jo et eksempel på, at det er embedsmændene plus den ansvarlige minister, der har ansvaret; det folkevalgte element har ingen indflydelse. Men det vil det kunne få, hvis opgaverne blev flyttet – der kan her være tale om både amter og kommuner – og så vil der i høj grad være tale om en demokratiseringsproces. Det er et område, som vi i Venstre vil være med til at prioritere meget højt i debatten, at man ved at flytte opgaver fra styrelserne giver de folkevalgte mulighed for også at få et medansvar og en medindflydelse på tingene.

Venstre mener, at der er brug for en undersøgelse af, hvor opgaverne kan løses bedst, og at opgaverne skal løses så nær ved borgerne som overhovedet muligt. Borgerne skal også i større omfang kunne vælge frit mellem offentlige og private serviceydelser, og det offentlige skal være mindre styret fra centralt hold og i stedet være mere brugerstyret. En større grad af brugerstyrelse er også en forudsætning for, at flest muligt af de nye behov, som et samfund med et stigende antal ældre borgere vil have, kan tilgodeses.

Så Venstre foreslår, at der nedsættes et sagskyndigt udvalg, som skal udarbejde en opgaverreform, hvori der skal indgå mere decentralisering i alle led – her tænkes også på styrelserne – og hvori der peges på, at mange af opgaverne derved løses nær ved borgerne.

Venstre sætter også spørgsmålstegn ved, hvorfor der kun skal nedsættes et hovedstadsråd. Det vil nemlig let komme til at gribe ind i store dele af Sjælland. Lad os da prøve at se på, hvordan opgaverne løses bedst i en helhed. Men en debat, der drejer sig om fire-fem regioner i stedet for amterne, mener vi som sagt er forfæjlet, når man ikke har taget stilling til, hvad indholdet skal være. Disse regioner kan let blive nogle magtcentre uden reel brugerindflydelse. Så lad os først få vurderet, hvor det er, opgaverne skal løses.

Vi vil gerne have opgavereformudvalget til at se på, hvordan det gøres bedst muligt med den størst mulige brugerindflydelse og med den bedst mulige beslutning så nær ved borgerne som muligt, og det vil vi gerne gøre ved, at vi ikke på forhånd låser os fast på, hvilken struktur det skal være.

Til sidst skal Fremskridtspartiets lovforslag om helt at nedlægge amterne have nogle få ord med på vejen:

Med det, jeg har sagt om beslutningsforslaget, kan det vel ikke komme som nogen overraskelse, at Venstre ikke kan gå ind for lovforslaget om, at amterne skal nedlægges, bl.a. fordi der ikke har været taget stilling til, hvor opgaverne så skal løses. For de opgaver, der ligger i amterne, skal jo løses et andet sted.

Jeg synes også, det er et meget dårligt eksempel, man er kommet med, at bl.a. særfor sorgen skal føres tilbage til staten. Det var da en af de dårligste løsninger, jeg kunne forestille mig, for det, at den ligger så tæt på kommunerne og brugerne i dag, har i sig selv virkelig været et fremskridt for brugerne.

Vi kan altså ikke gå ind for Fremskridtspartiets lovforslag.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Det, der kalder mig herop, er hr. Poul Nødgaards udtalelser om, at Fremskridtspartiets forslag sandelig går ud på at løse opgaverne så tæt på borgerne som overhovedet muligt.

Jeg har læst Fremskridtspartiets forslag, og det gennemgående træk i det er jo netop, at man ønsker, at staten skal overtage flere og flere opgaver. Det bliver jo konsekvensen af det, når man foretager denne opdeling og der ikke på regionalt niveau er amterne til at klare nogle af de opgaver, som kommunerne ikke kan klare selv. At der bliver øget afstand til beslutningstagerne, stiller i hvert fald borgerne vanskeligere.

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Det glæder mig, at Venstre har indtaget den holdning, som man har. For vi kan kun via et udvalgsarbejde eller et kommissionsarbejde kaste lys over, hvordan vi kan løse opgaverne bedst og billigst.

Det er skuffende, at Socialdemokratiet allere-de på forhånd afviser ideen om dette udvalgsarbejde, for så får vi aldrig kastet det nødvendige lys over, hvordan vi kan reformere hele dette område. Jeg synes, Socialdemokratiet i denne sag opfører sig for konservativt!

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Det, der bringer mig herop, er sådan set det indlæg, som Venstres ordfører, fru Else Winther Andersen, kom med.

Hvis jeg ellers har forstået det rigtigt, vil Venstre gerne være med til et omgående udredningsarbejde. Hvis vi så forestiller os, at tavlen kan vaskes helt ren, og at dette udredningsarbejde kommer til at vise, at man hensigtsmæssigt kan placere mange af opgaverne i kommunerne og måske en del af dem, bl.a. sygehusene, i statens område, vil Venstre så være med til at nedlægge amterne, eller er det i realiteten sådan, at Venstre faktisk vil bevare de tre niveauer, vi har i dag? Jeg synes, det er fantastisk værdifuldt at få at vide, hvor partiet Venstre står i denne sag.

Jeg synes, det var en glimrende tale, der blev holdt. Den sagde lidt om det hele, og den kom også ind på den idé om fire-fem regioner, som indenrigsministeren har fyret af. Der er jeg nok enig i, at vi skal lade være med at kalde dem regioner og i stedet kalde dem storamter. For i realiteten ønsker indenrigsministeren – selv om hun ikke har sagt det direkte – fem storamter i stedet for de nuværende 14 amter, og så kan vi lige så godt bevare de nuværende amter i stedet for at lave dem om til fem storamter. Det får vi nok mere at vide om i løbet af debatten, hvor vi måske kan få afdækket tingene.

I den forbindelse kan jeg sige, at jeg synes, det er glædeligt, at Det Konservative Folkeparti endelig har fundet sine egne ben i sagen om disse storamter: Først meldte man ud, at man syntes, ideen om storamterne var glimrende; men nogle dage efter kom der så en ny melding, der gik ud på, at nu kunne man godt se, at det, som man havde meldt ud i første omgang, ikke var så godt. Nu forstår jeg – og det får vi vel

bekræftet i løbet af dagen – at også Det Konservative Folkeparti er imod, at der oprettes fem storamter i Danmark, og Det Konservative Folkeparti skal have tak for, at det endelig fandt ud af, hvad det mente om så stort og vitalt et emne.

Til fru Else Winther Andersen vil jeg sige om de statslige styrelser og direktorater, at jeg er meget enig i, at vi også skal have kulegravet dem, hvis der skal finde et udredningsarbejde sted. Jeg går også ud fra, at Venstre vil være meget indstillet på, at man i det arbejde kan se på, om nogle af de opgaver, som de statslige styrelser og direktorater udfører, overhovedet skal udføres fremover.

Lyser lampen rødt?

Anden næstformand (Henning Grove):

Ja.

Poul Nødgaard (FP):

Jeg beklager.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Hr. Poul Nødgaard spørger, om Venstre er parat til at nedlægge amterne. Jeg har sagt: Lad os dog se på, hvor det er, opgaverne skal løses, inden vi begynder at tale om strukturen!

Jeg har også talt om, at opgaverne skal løses så nær ved borgerne som overhovedet muligt. For vi skal da ikke tro, at fordi vi nedlægger amterne, skal de opgaver, der ligger i amterne, ikke løses mere. Det skal de da stadig væk. Så jeg vil – måske til hr. Poul Nødgaards store sorg – ikke i dag give hr. Nødgaard tilsagn om, at vi gerne vil nedlægge amterne. Nej, vi vil gerne se på, hvad det er for en verden, der eksisterer i dag, og hvad det er for nogle opgaver, man kan flytte fra de statslige styrelser, således at de kan komme tæt på borgerne, hvorved man også kan fremme en demokratisering, som jeg tror vil være gavnlig. Det er ikke embedsmændene, der skal styre det, men derimod de folkevalgte med hjælp fra embedsmændene.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Når De Konservative her foregiver, at de er åbne over for en debat om strukturen i modsætning til en debat om opgavefordelingen, er det vel ikke rigtig i overensstemmelse med lovforslaget. For De Konservative har jo på forhånd lagt sig fuldstændig fast på, at der kun skal være to niveauer. I hvert fald er det, fru Henriette

Kjær sagde, ikke i overensstemmelse med det, der står i lovforslaget, for dér har man altså på forhånd vedtaget, hvad facit skal være.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Det, der gør, at jeg synes, jeg næsten har pligt til at gå herop og sige noget, er de gentagne udtalelser om, at det jo ikke skal være embedsmændene, der styrer. Dér tror jeg man taler om noget, man slet ikke ved noget om.

Må jeg med baggrund i seksten års kommunal virksomhed sige, at jeg nødigt ville have været en folkevalgt politiker, der skulle klare de problemer, som en kommune havde på det tidspunkt, uden at have nogle af de dygtigste embedsmænd, som man overhovedet kunne finde frem til.

Om det er den ene eller den anden, der bestemmer, kommer an på, hvem der er dygtigst. Hvis de mennesker, borgerne vælger, ikke har sagligt kendskab til en række vigtige områder, så er det ikke en ret, embedsmændene tiltager sig, så er det deres forbandede pligt i borgernes interesse at sørge for, at tingene bliver gjort på en forsvarlig måde.

Hvordan i alverden skulle folkevalgte f.eks. uden videre kunne vide, at der står det og det i den og den lov?

Forudsætningen er, at det skal være almindelige borgere, der bliver valgt. Jamen de kan da ikke kende til alt det, som uddannede embedsmænd har tilegnet sig gennem mange års arbejde med det. Derfor skal man ikke være bange for, at embedsmændene kommer til at styre, for det giver reglerne ganske nøje grænser for. Men forudsætningen er så, at de folkevalgte er dygtigere end embedsmændene, og er de ikke det, skal borgerne prise sig lykkelige over, at det er embedsmændene, der styrer det, og ikke nogle mindre dygtige personer.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Jeg synes, det var et meget fornemt indlæg, hr. Erhard Jakobsen kom med, for det, der er problemet i mange kommuner, er lige præcis, at mange politikere gerne vil vælges, men at de måske ikke altid gider sætte sig så nøje ind i tingene – for nu at bruge det udtryk – når arbejdet skal gøres, og derved sker det ofte, at der er et embedsmandsstyre, uden at embedsmændene i virkeligheden selv ønsker det. Så jeg er helt enig.

Men det, det drejer sig om – nu går jeg måske lidt uden for emnet – er at få slået fast, at har man ladet sig vælge ind i en kommunalbestyrelse eller i et amtsråd, har man også en stor forpligtelse over for dem, der har valgt én ind, til at sætte sig ordentligt ind i tingene, når man skal træffe overordnede beslutninger. Jeg går ud fra, at hr. Erhard Jakobsen også er enig i, at når de overordnede beslutninger er truffet, skal man selvfølgelig lade embedsmændene føre dem ud i praksis, for en borgmester i en stor kommune kan ikke løbe rundt og gennemføre hver eneste beslutning, som byrådet har truffet.

(Kort bemærkning).

Frederik Nørgaard (S):

Jeg vil sige til hr. Poul Nødgaard, at det jo ikke er sådan, at statsamterne fører en hensygnende tilværelse i disse år. Tværtimod bliver der i disse år tilført statsamterne flere opgaver, og som jeg sagde i mit forrige indlæg, fungerer de i nogen udstrækning som servicecentre og Indenrigsministeriets forlængede arm.

Jeg synes også, det efterlader et spørgsmål: Hvis nu det går, som Fremskridtspartiet ønsker, og amterne bliver nedlagt, skal det så følges op af en kommunalreform? Det blev der ikke svaret på.

Jeg synes også, det efterlader et andet spørgsmål: Hvis amterne forsvinder, ligger der nogle regionale opgaver tilbage – det kan være det åbne land, det kan være miljøgodkendelser, og det kan være miljøtilsyn – og hvor skal de så løses henne?

Til fru Else Winther Andersen vil jeg sige, at vi er meget enige i, at opgaverne skal løses så tæt på borgerne som overhovedet muligt. Jeg mener også, at der siden kommunalreformen har været en løbende proces. Der er sket meget hen over årene, og jeg forstår sådan set ikke, hvorfor forslagsstillerne har så travlt. Som det også blev nævnt i mit indlæg, er der jo i øjeblikket nedsat en kommission, som skal udrede hovedstadsregionens problemer. Jeg tror, at når det udredningsarbejde er afsluttet og vi herinde skal tage stilling til de ting, vil det, som jeg også sagde tidligere, være et godt afsæt til en videre debat om den offentlige forvaltning.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Jeg vil godt lige svare på det par spørgsmål, som hr. Frederik Nørgaard stillede i forbindelse med spørgsmålet om, hvorvidt vi skal have en ny kommunalreform, hvis amterne bliver nedlagt:

Det er Fremskridtspartiets overordnede holdning til den kommunalreform, der blev gennemført i 1970, at de storkommuner – jeg tror, det var 277 – der blev dannet dengang, skal have lov at bestå, hvis de pågældende kommuner selv ønsker det. Hvis man forestillede sig, at amterne blev nedlagt og nogle mindre kommuner sagde, at de syntes, det var hensigtsmæssigt, at de kom til at udgøre en større kommune, ville vi heller ikke modsætte os det.

Så vil jeg gerne lige gøre hr. Frederik Nørgaard opmærksom på, at hvis man ved en nedlæggelse af amterne kunne komme i den situation, at en mindre kommune ikke alene kan påtage sig den opgave, som det er at udføre det eller det for amtet, så er der ingenting, der strider imod, at to-tre eller fire kommuner løser en opgave sammen. Det finder jo faktisk sted allerede i dag, hvor to, tre mindre kommuner på 5.000-7.000-8.000 indbyggere slår sig sammen om det ene eller det andet.

Det mener jeg slet ikke er noget problem, men overordnet vil jeg gerne slå fast, at vi ikke går ind for tvangssammenlægninger af kommuner. Vi kan måske beklage, at kommunalreformen i 1970 stoppede ved Valby Bakke, men det er en helt anden diskussion, som vi kan tage ved en anden lejlighed.

Så vil jeg lige sige vedrørende det, som kom frem om statsamterne, som godt nok ikke er til behandling i dag, at jeg er helt uenig med den socialdemokratiske ordfører. Jeg mener, det vil være en kæmpe fordel, hvis man også fik statsamterne nedlagt, for mange af de opgaver, som statsamterne udfører på det familieretlige område, kunne meget bedre udføres på det lokale dommerkontor.

I Vestsjællands Amt skal alle stryge til Sorø for at få løst alt vedrørende det familieretlige, skilsmisser osv., men hvis man nu kunne lave det om, kunne man få løst det i Ringsted, hvor jeg bor, og så skulle man altså ikke til at køre helt til Sorø.

Så jeg mener, det ville være en oplagt fordel, at også statsamterne blev nedlagt.

Henriette Kjær (KF):

I Det Konservative Folkeparti mener vi, at det er en god idé med en offentlig sektor, for nogle opgaver løser man nu engang bedst i fællesskab. Men i Det Konservative Folkeparti ønsker vi også, at den offentlige sektor skal være så gennemsigtig som mulig. Vi mener, at den enkelte borger skal kunne følge med i de beslutninger,

politikkerne tager, og i, at de opgaver, der skal løses, løses så effektivt som muligt.

I et lille land på Danmarks størrelse med ca. 5 mio. indbyggere er der ikke behov for tre nationale forvaltningsled og tre skatteudskrivende myndigheder, nemlig staten, amterne og kommunerne.

Siden kommunalreformen i 1970 er der sket meget. Samfundet er fundamentalt forandret, og vi har bl.a. set en kraftig udbygning af den offentlige sektor samtidig med en stigende internationalisering som følge af vores medlemskab af EU.

I Det Konservative Folkeparti synes vi derfor, at det er vigtigt, at vi til stadighed gennemgår den offentlige sektors forvaltningsstruktur og ser på, hvordan vi bedst løser opgaverne, og hvordan opgaverne løses så tæt på borgerne som overhovedet muligt, for det er meget vigtigt for os som konservative, at borgerne kan følge med i det, som politikerne foretager sig, og selv engagerer sig i de beslutninger, der skal tages.

Derfor stiller Det Konservative Folkeparti et forslag til folketingsbeslutning om indskrænkning af de tre offentlige forvaltningsled til to, og vi vil med dette forslag pålægge regeringen at iværksætte et udvalgs- eller kommissionsarbejde med henblik på at fremkomme med forslag til, hvordan man kan gøre det. Men vi har selvfølgelig selv nogle ideer om, hvordan vi kan undgå, at flere administrative led laver dobbelt administration, eller at offentlige myndigheder administrerer de samme eller nært beslægtede opgaver. De opgaver, som amterne løser i dag, skal kunne udføres i forskelligt regi, afhængigt af hvad man foretrækker på den enkelte egn. På den måde sikrer vi en maksimal lokal tilpasning.

På det sociale område er det næsten oplagt at lægge de opgaver, amterne løser i dag, ud i kommunerne. I løbet af de sidste 25 år har kommunerne fået en stor og god erfaring i at drive det sociale område, og det er helt oplagt, at de overtager amternes opgaver.

Jeg er sikker på, at kommunerne i dag er gearet til at løse de opgaver, der er med særfor sorgen, ligesom jeg har tiltro til, at de kan løse opgaverne med belastede børn og unge. Det er områder, der er nært beslægtede med de opgaver, kommunerne traditionelt løser. Et område som behandling af misbrugere er nu placeret under amtet, og det bør også nemt kunne løses i kommunalt regi. Flere kommuner har allerede

en politik på området og kører deres egne programmer. Det er derfor helt naturligt at samle opgaverne ét sted. Mindre kommuner kan have svært ved at løfte disse opgaver alene, men de kan så vælge at lave kommunale fællesskaber, så man er flere om at løfte opgaverne, altså en form for mellemkommunalt samarbejde.

Vejene er et af de områder, der længe har været kik på. Konsulentundersøgelser har allerede bekræftet, at tredeling er uhensigtsmæssig. Man vil faktisk kunne spare trecifrede millionbeløb ved en reduktion til to niveauer, og jeg mener, at man i den forbindelse bør se på udliciteringsgraden, da det er et af de områder, man i langt højere grad end i dag kunne lade løse af private.

På undervisningsområdet er det heller ikke nødvendigt med tre led. Folkeskolen ligger under kommunerne, og flere af de nye gymnasiale uddannelser, de tekniske gymnasier og handelsgymnasierne drives i dag af staten. Her kunne man lokalt vælge, hvilken løsning man kunne tænke sig, enten at lade staten løse opgaven eller lade den kommune, hvor gymnasiet ligger, få betaling fra de omkringliggende kommuner, der har elever gående på skolen; eller man kunne måske vælge en helt tredje løsning.

Sygehusområdet er jo amternes helt store opgave. Der er på den ene side behov for samarbejde på landsplan på grund af specialiseringen og den teknologiske udvikling. På den anden side er det vigtigt med lokale beslutninger om driften af sygehuse. Én ting er i hvert fald sikker: Jeg vil ikke opfordre til, at selve sygehusdriften bliver lagt i statens regi, men en model a la det, vi har set med Hovedstadens Sygehusfællesskab, kunne – og jeg siger kunne – tænkes anvendt; men her er der behov for forskellige løsningsmodeller, som vi kan diskutere og siden hen blive enige om. Det er faktisk derfor, vi beder om, at man nedsætter en kommission.

Det er vigtigt i denne debat, at borgerne i større omfang skal kunne vælge frit mellem offentlige serviceydelser og serviceudbydere. I Det Konservative Folkeparti ønsker vi en offentlig sektor, der er mere brugerstyret og mindre styret fra centralt hold. Folk har generelt et fjernt forhold til amterne. Mange aner ikke, hvilke personer der sidder i amtsrådene, de aner ikke, hvilke opgaver amterne løser, og på trods af at vi stemmer samtidig til både by- og amtsråd, vælger mange at stemme blankt til amtsrådsvalget.

Vi er altså ikke engageret i amternes arbejde, og det er lidt synd for de opgaver, der skal løses, for opgaver løses bedst, når der har været en bred debat i befolkningen om de forskellige temaer.

Jeg har stor sympati for Fremskridtspartiets lovforslag om nedlæggelse af amterne. Mange af de argumenter, der er at finde i bemærkningerne til lovforslaget, kan jeg være enig i, men jeg anbefaler, at man følger Det Konservative Folkepartis forslag om først at undersøge, hvordan vi bedst løser opgaverne i et andet regi.

Røster har lydt med ideer om storamter eller regioner. Her vil jeg gerne slå fast, at det ikke er det, vi ønsker i Det Konservative Folkeparti. Det vil bare betyde endnu mere administration og forkrome den offentlige sektor i langt højere grad, end vi ser i dag, og det er ikke det, De Konservative vil. Vi vil forenkle, og vi vil spare penge.

Jeg synes, der er behov for, at man ser den offentlige struktur efter i sømmene, og det gælder om at komme i gang. Jeg ser ikke nogen grund til at vente.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Fru Henriette Kjær taler om, at det er meget vigtigt for De Konservative, at beslutningsprocessen er gennemsigtig, at borgerne følger med, og at de engagerer sig, og det er synspunkter, vi fra SF's side naturligvis deler.

Men hvis man så ser på borgernes muligheder for netop at leve op til det, der dér bliver sagt, og hvis man kunne forestille sig, at De Konservatives forslag blev gennemført, må man sige, at det bliver ret svært og temmelig umuligt, hvis det skal være selskaber eller en centralisering, hvor nogle opgaver går til staten, eller fælleskommunale selskaber, som skal være det bærende i en fremtidig konstruktion.

Hovedstadens Sygefællesskab, som her bliver trukket frem, er jo et eksempel, hvor det er indirekte valg, der gør sig gældende, og det vil vise sig, at det er meget svært for borgerne i al almindelighed at finde ud af, hvad der sker i den bestyrelse, der sidder og styrer det. Men det, De Konservative lægger op til her, er åbenbart fælleskommunale ordninger, en privatisering eller forskellige selskabskonstruktioner.

Det lever jo slet ikke op til de gode intentioner. Det er ikke efter SF's opfattelse den måde, man kan løse det på. Det skal være med direkte

valg og overskuelige enheder, som befolkningen kan forholde sig til.

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Man hører jo det, man gerne vil høre. Jeg sagde, at modellen med Hovedstadens Sygehusfællesskab kunne være en løsning, og det er derfor, jeg beder SF give os en chance. Vi vil netop få overblik over, hvordan man bedst kan løse opgaverne, hvis vi får et udvalgsarbejde. Vi har hørt om geniale embedsmænd, der er gode til at tænke nye tanker og komme på nye ideer, og måske kunne de komme med en anden model, vi så kunne bruge.

Jeg synes i hvert tilfælde, at det her emne er så vigtigt, at det er værd, at man overvejer det og giver lov til, at der finder en reel og kvalificeret debat sted, og den kan vi først rigtig få, når vi har nogle forslag fra det udvalg, som vi foreslår nedsat.

Så jeg beder fru Anni Svanholt give os en chance. Lad os da prøve at komme i gang med dette arbejde og så se, hvad der kan ske.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Det kunne naturligvis være fristende at tage imod en chance, men i det her tilfælde – som jeg har sagt tidligere – har De Konservative jo fuldstændig besluttet sig på forhånd. Man vil af med amterne; man vil kun have to niveauer. Eller forestiller man sig, at man ikke skal bruge kommunerne eller staten måske? Man skal læse temmelig mange bemærkninger, før dét fremgår, men intentionerne er jo klare: Det er amterne, man vil af med. Man vil have to niveauer, og så skal der være en eller anden konstruktion af selskaber eller privatisering eller noget andet, som skal løse nogle opgaver, eller også skal staten have hovedopgaven.

Og med hensyn til det, at kommunerne kan varetage flere opgaver: Det er der måske nogle kommuner der kan, men der er altså utrolig forskel på kommunernes størrelse i det her land, og i Vestjylland skal man altså også have et rimeligt serviceniveau, dér skal man også have løst opgaver, og dér er der altså nok en anden opgavefordeling. Der er nogle kommuner, som ikke kan klare de opgaver alene, sådan som man kan i de store kommuner.

Men De Konservative vil jo i virkeligheden ikke en åben debat om dette spørgsmål. Jeg mener nu heller ikke, at der aktuelt er nogen

stærkt presserende problemer, som betyder, at man her og nu skal gå i gang med det store udredningsarbejde. Men der er et spørgsmål, som er presserende: Det er hovedstadsreformen, som står først for.

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Vores opmærksomhed retter sig mod amterne; det har fru Anni Svanholt ret i. Men hvis man nu via udvalgsarbejdet kommer frem til, at det overhovedet ikke kan lade sig gøre at nedlægge amterne – hvad jeg ikke tror man vil komme frem til – jamen så må vi jo sluge den.

Jeg forstår det bare ikke, for det er, som om SF er meget bange for resultatet af udvalgsarbejdet, og at man bare har bestemt, at der overhovedet ikke skal røres ved det her, ud fra en eller anden betonbeslutning, man har taget.

Jeg mener ikke, man skal vente med at tage problemerne op, til alt bryder fuldstændig sammen. Lad os da foregribe, hvad der sker i den offentlige sektor. Den er blevet større, den bliver ved med at vokse. Det er ikke, fordi jeg vil komme med dommedagsprofetier, men fordi jeg synes, det er vigtigt, at vi til stadighed går ind og ser på, hvordan vores offentlige sektor fungerer. Den struktur, vi har nu, har fungeret i 25 år, og derfor synes jeg, der er behov for at tage en diskussion om, hvorvidt det er den rigtige model.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

I SF er vi naturligvis åbne for at diskutere opgaveløsning – med streg under opgaveløsning – og derfor kan jeg sige, at det antal amter, vi har i dag, de 14 amter, ikke er et helligt tal for os, men der skal være nogle gode argumenter for at ændre på opgavefordelingen. Og det har vi sådan set ikke aktuelt hørt endnu, for det, der er blevet diskuteret, er blot noget om et eller andet antal regioner, altså en struktur. Man tager ikke udgangspunkt i: Hvad er det for en opgave, der skal løses? Hvad er det, befolkningen ønsker der skal løses på de forskellige niveauer? Det må være det centrale.

Og dér mener jeg altså, at netop De Konservative, selv om det skal lyde, som om de er åbne, faktisk har lagt sig fast på forhånd. Det er ikke en åben diskussion, der bliver lagt op til her.

(Kort bemærkning).

Frederik Nørgaard (S):

Man kan godt undre sig en lille smule over, at De Konservative fremsætter deres beslutningsforslag her og nu. De kloge, nye tanker, som efterlyses fra konservativ side, og som man tror – skal vi sige – ligger hos embedsmændene, er der jo ikke nogen som har holdt tilbage igennem tiden. Og som jeg tidligere har sagt: Jeg tror, at den udvikling, der skal ske herhjemme, skal ske som en lang proces, hvor opgaverne og vurderingerne vil ske fortløbende.

Jeg vil så også sige: Hvad skulle der være til hinder for, at de gode og nye og kloge tanker, der blev efterlyst, ikke skulle kunne findes i forbindelse med udredningsarbejdet om hovedstadsregionens problemer?

Jeg mener godt, at vi kan afvente dette udredningsarbejde og så tage stilling til de forslag, der kommer. Skulle det indebære, at der kommer noget nyt og spændende frem, kan vi da videre drøfte, om det også skal have konsekvenser for sammensætningen af amterne og deres størrelse.

Men lad os da afvente det udredningsarbejde, som pågår lige i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Det, der bringer mig herop, er egentlig, at SF's ordfører, fru Anni Svanholt, ligesom er meget, meget negativ over for de foreliggende forslag.

Jeg har gjort mig den ulejlighed, at jeg har medbragt Folketingets forhandlinger fra den 3. april 1991, da vi sidst behandlede Fremskridtpartiets forslag. SF's ordfører, fru Lilli Gyldenkilde, sagde ved den lejlighed, og jeg citerer med formandens tilladelse fra Folketingets forhandlinger 1990-91, sp. 4040 – altså med hensyn til, at man skal nedlægge amterne:

»Men det må være på baggrund af et meget grundigt analysearbejde. Man kan ikke bare med et snuptag sige, at nu nedlægger vi den ene eller den anden instans, for arbejdet skal som sagt gøres. Derfor er det eneste fornuftige, hvis der kan skabes enighed om det, at sætte et analysearbejde i gang om opgave- og byrdefordeling, hvor vi vil have det liggende, og så på baggrund af det finde ud af, hvad der så er brug for af instanser.«

Så er mit spørgsmål til fru Anni Svanholt – og jeg forstod også, at Venstre ville være positive over for det: Kunne vi så i dag måske da i hvert fald nå til – jeg ved ikke, om der skal en folke-

tingsbeslutning til eller noget lignende – omgående at få sat det analysearbejde i gang ved et stort, seriøst udredningsarbejde, formentlig i Indenrigsministeriet, hvor de kommunale ordførere nøje kunne følge det udredningsarbejde og så ad den vej måske få et forslag frem i Folketinget, der betyder, at et lille bitte land som Danmark kommer ned på to offentlige administrationsniveauer?

Erkend det, også de, der er modstandere af forslaget i dag: Danmark er overadministreret. Vi er ikke uenige om, at opgaverne skal løses, langt de fleste af dem, men de kan løses på en mere sigtsmæssig måde ved, at man nedlægger amterne.

Og kunne vi i det udredningsarbejde bevise, at den opgave udmærket kunne løses dér, så lad os løse den dér, og til sidst falder alle brikkerne måske på plads. Måske er der et par små hængepartier tilbage, og vi må så drøfte, hvordan vi løser dem. Der er jo ingen, der vil opretholde amterne, fordi der var et par små hængepartier; så det fandt vi nok også ud af.

Det vil jeg egentlig ganske konkret spørge både Socialdemokratiet, SF og Venstre om.

(Kort bemærkning).

Torben Rechendorff (KF):

Jeg har hæftet mig ved ét gennemgående træk. Der har ikke været én taler heroppe under denne debat, som har sagt, at alt på det område, vi taler om, er såre godt. Alle har mindst sagt, at man da ikke vil afvise, at der kan være baggrund for at kigge på det ene og på det andet, opgavefordeling, osv. osv.

Derfor vil jeg gerne spørge hr. Frederik Nørgaard, om han kunne forklare mig og Folketinget: Hvad er grunden til, i hr. Frederik Nørgaards oplevelsesverden, at man i Jylland og på Fyn og i den øvrige del af Sjælland skal vente på Hovedstadskommissionen, der jo handler – af forholdsvis naturlige grunde – om hovedstadsregionen? Hvad er dog grunden til, at alle de arme øvrige danskere skal vente på, at Hovedstadskommissionen bliver færdig med sit arbejde? Kunne jeg få en forklaring på det?

Anni Svanholt (SF):

Det er jo nærmest en årligt tilbagevendende begivenhed, at Fremskridtspartiet fremsætter forslag om amternes nedlæggelse, og i denne omgang har de fået følgeskab af De Konservative, som ikke direkte, men indirekte, foreslår nedlæggelse af amterne. Derfor behandles de to forslag også samlet i dag.

Forslagene baserer sig ikke på en samlet, saglig vurdering af eller kritik af den nuværende opgavefordeling. Det er alene ud fra ideologiske holdninger, at disse partier igen og igen siger: Ned med amterne!

Påstanden om, at der ikke er brug for tre niveauer i opgaveløsningen, afslører endvidere mangel på viden og indsigt, idet langt de fleste opgaver i dag kun varetages på to niveauer, ofte det kommunale og det amtskommunale. Kun relativt få opgaver kræver inddragelse af alle tre niveauer.

Konsekvenserne af begge forslag er en centralisering af opgaverne med deraf større afstand mellem beslutningstagerne og borgerne, eller også medfører de fælleskommunale selskaber eller andre selskabskonstruktioner som f.eks. det nyetablerede Hovedstadens Sygehusfællesskab. Disse selskaber er lukkede systemer med et demokratisk underskud, og de indebærer en stor risiko for ansvarsforflygtigelse.

Det er meget vanskeligt for befolkningen at følge med i, hvilke beslutninger der tages. Det er naturligvis helt afgørende for aktiv deltagelse i den demokratiske beslutningsproces, at beslutningerne er synlige.

Sygehusvæsenet, som er amternes hovedopgave, vil både Fremskridtspartiet og De Konservative have staten til at overtage, hvis ikke opgaven skal varetages af et selskab eller privatiseres.

I takt med den stigende efterspørgsel og den teknologiske udvikling i sygehussektoren har amterne formået at øge behandlingstilbudene og samtidig holde nulvækst i sundhedsudgifterne. Det kan Fremskridtspartiet og De Konservative vel ikke kritisere amterne for. Men opgaverne er naturligvis løst meget forskelligt fra område til område, og vi kunne da klart nok i SF ønske os, at opgaven også kunne løses bedre. Der er stadig væk for lange ventelister osv.

Fremskridtspartiet skriver i bemærkningerne til forslaget, at erfaringer har vist, at udlægningen af særfor sorgen til amtskommunerne var en fejl disposition, og forslagsstillerne ønsker derfor hurtigst muligt at føre særfor sorgen tilbage til staten.

Det kan være en god idé at bruge eksempler, men netop den tidligere særfor sorg er det dårligst tænkelige eksempel. Siden amterne overtog særfor sorgen, er der sket en total ændring af tilbudene til de fysisk og psykisk handicappede. De har fået en lang række af gode tilbud om bolig, undervisning og aktiviteter. En tilbage-

førsel af opgaven til staten ville medføre et kolossalt tilbageskridt, og jeg er sikker på, at der, hvis det virkelig skete, ville komme et reguleret oprør fra både brugere og pårørende.

Det påstås også, at der ville kunne spares penge ved at nedlægge amterne. Fremskridtspartiet prøver at bilde befolkningen ind, at de kan spare amtsskatten på ca. 10 pct. Her undlader de behændigt at oplyse, at amtsskatten betaler for driften af en lang række institutioner, og herunder er den største opgave selvfølgelig sygehuse, institutioner til handicappede, gymnasier, voksenundervisningscentre og også vejene. Disse opgaver skal under alle omstændigheder løses. Kun en meget lille del af udgifterne går til administration, og det er i høj grad et spørgsmål, om en centralisering til staten ville medføre besparelser i denne administration.

I SF er vi overbevist om, at der også i fremtiden vil være tre niveauer i den offentlige sektor: stat, amter og kommuner, men vi er naturligvis parat til at diskutere opgavefordelingen, og tallet 14 er derfor ikke helligt. Men hvis der skal ske ændringer, skal der være gode argumenter for det, og de skal baseres på grundige overvejelser og en offentlig debat om opgavefordelingen.

En sådan diskussion skal selvfølgelig også tage sit udgangspunkt i en diskussion af kvaliteten i opgaveløsningen, og den må også kunne betyde f.eks. en udlægning af flere opgaver fra staten. Strukturen må og skal være en konsekvens af den måde, befolkningen og folkevalgte vælger at løse opgaverne på.

SF lægger afgørende vægt på, at eventuelle fremtidige ændringer resulterer i decentralisering og sikring af selvstændig skatteudskrivning og direkte folkevalgte råd. De kommunale råd virker på den lokale befolknings vegne med ansvar på valgdagen over for de lokale vælgere, i løbende samspil med dem og for deres regning.

Nærheden skaber en større folkelig medleven i beslutningsprocesserne, og det styrker folkestyret. Da man tilrettelagde opgavefordelingen i forbindelse med kommunalreformen i 1970, skete det ud fra nærhedsprincippet: De offentlige opgaver skal løses så tæt ved de berørte borgere som muligt. Det er stadig et godt og gyldigt princip.

Den mest presserende opgave er efter SF's opfattelse at få gennemført hovedstadsreformen. Her er der et påtrængende behov for en bedre opgave- og byrdefordeling. Denne løs-

ning vil forhåbentlig også medføre, at de mange udemokratiske selskabskonstruktioner kan nedlægges; her tænker jeg især på det nystartede Hovedstadens Sygehusfællesskab.

25 år efter, at kommunalreformen blev gennemført i det øvrige Danmark, er det på tide, at kommunalreformen også bliver gennemført i hovedstadsområdet.

Og med det her vil jeg gerne sige, at SF afviser begge forslag.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Ja, der bliver jo sagt så meget heroppe fra Folketingets talerstol – noget er helt rigtigt, og noget er mindre rigtigt.

Det, der bringer mig herop, er fru Anni Svanholts udtalelser om, at vi skulle have sagt i Fremskridtspartiet, at ved at nedlægge amterne kunne vi fjerne amtsskatten. Den udtalelse vil jeg gerne have dokumentation for. Præcis ordret sådan sagde fru Anni Svanholt. Jeg håber, det var en forteelse.

Vi har skrevet i vores bemærkninger til lovforslaget, at det er vores klare opfattelse, at der vil kunne spares noget ved, at man går over til to offentlige niveauer, men vi erkender, at mange af de opgaver, der er i amtskommunerne, selvfølgelig skal løses, og at det naturligvis koster penge.

Vores hovedærinde med forslaget er at gøre det lettere at være dansker, og det burde fru Anni Svanholt også kunne tilslutte sig.

Men jeg vil godt lige have rede på en ting. Når fru Anni Svanholt siger, at SF vil have en hovedstadsreform, så synes jeg nok, dette var en passende lejlighed til, at fru Anni Svanholt fortalte om hovedingredienserne i en sådan hovedstadsreform. Vi har lige fået en bog, som jeg desværre ikke fik med herop, om hovedstaden. I den forbindelse vil jeg spørge: Vil det sige, at SF går ind for, at vi – som der står i bogen – faktisk mere eller mindre skal have oprettet et nyt hovedstadsråd? Det vil vi gå imod med næb og kløer, hvis det er de tanker, SF har gjort sig. Vi har haft et hovedstadsråd én gang i dette land, og det får vi forhåbentlig aldrig mere. Men jeg synes nok, det var rart lige at få afdækket disse ting.

Så vil jeg sige vedrørende særforsorgen, at det, vi har skrevet i vores bemærkninger, er, at da man flyttede særforsorgen ud til amterne, skete der desværre det, at en masse administrativt personale blev nyansat i amterne, medens

man dér, hvor man hidtil havde haft det – i staten, i Socialministeriet og andre steder – bevarede det mandskab, man havde.

Jeg erkender – og det vil jeg godt sige, det er måske lidt fejlformuleret i vores forslag, men vi kan alle sammen lave fejl – at særforsorgen har virket bedre i den daglige drift ved at være i amtskommunerne, men det kunne eventuelt også ved det udredningsarbejde, vi nu skal i gang med, løses ved, at kommunerne gik ind i særforsorgens opgaver.

Jeg savner egentlig et svar fra fru Anni Svanholt på, om SF vil deltage i et sådant udredningsarbejde, og hvis det skrider godt frem, at man da kan overveje at gå ned til to niveauer. Det har jeg ikke fået svar på endnu, men det kommer måske.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Det er et spørgsmål til fru Anni Svanholt, som i sin ordførertale lægger megen vægt på, at man gerne vil være med til at se på en ny opgavefordeling. Men jeg hørte ikke ordføreren tale om, at man godt vil være med til at se på de forskellige styrelser arbejdsopgaver, se på, om man kunne lægge dem andre steder hen. Jeg hørte kun, at det var de opgaver, der ligger i amter og kommuner i dag, man ville gå ind og se på.

Det vil jeg sådan set gerne have et svar på, for det vil være ret væsentligt for Venstre, at vi får styrelsernes arbejde vurderet og får noget af det lagt ud til de lokale områder.

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Fru Anni Svanholt startede sit indlæg med at sige, at vi fremsatte dette beslutningsforslag på grund af nogle ideologiske holdninger. Jeg startede min ordførertale med at sige, at det er en god idé med en offentlig sektor.

Nej, vi fremsætter det her forslag, fordi vi mener, det er vigtigt, at vi hele tiden ser på, hvordan vi løser opgaverne bedst – også i en offentlig sektor. Dér synes vi altså, at det er for meget med det amtslige led, og derfor vil vi gerne have, at der bliver redegjort for, hvordan man eventuelt kan slette dette led.

Fru Anni Svanholt sagde også, at sygehusene skal overtages af staten. Det var, som om det var et synspunkt fra vores side. Fru Anni Svanholt fremførte det, som om det mente De Konservative. Det kan godt være, det står i Fremskridtspartiets forslag, men det står ikke i vores.

Jeg vil gerne sige, at jeg har fremført modellen med Hovedstadens Sygehusfællesskab som en mulig model, men jeg har sagt – og nu siger jeg det for tredje gang – at det ikke er sikkert, at det er den rigtige model; der kan også være andre.

Jeg synes, det er en god idé, at man leder sygehusene via nogle selskaber, hvori der sidder både lokale politikere og fagkyndige folk. Det kan jeg ikke se noget galt i. Dér har vi så også støtte og opbakning fra Socialdemokratiet. Jeg har været med til at vedtage loven om Hovedstadens Sygehusfællesskab; jeg sagde også meget kontant i mit indlæg, at sygehusdriften endelig ikke skal lægges ind under staten, og det vil jeg gerne slå fast.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

For det første var det rart at høre, at hr. Nødgaard erkendte, at det med særforsorgen ikke var et godt eksempel. Netop i særforsorgen er det jo sådan, at opgaven med tilbud til både handicappede børn og voksne løses af kommuner og amter i fællesskab. Der er også sket en opgaveændring i forløbet dér, fordi man naturligvis hele tiden amter og kommuner imellem må finde de bedste løsninger til de pågældende personer.

Med hensyn til amtsskatten er det rart også fra hr. Nødgaard her i dag at høre erkendelsen af, at besparelsen jo ikke er så stor som det, der har været fremme i debatten tidligere. Jeg er godt klar over, at nedlæggelse af amterne nok giver en tvivlsom eller en begrænset besparelse, for hovedaktiviteten handler jo om at klare nogle væsentlige opgaver i vores samfund. Og sygehusområdet plejer at være det område, som også Fremskridtspartiet igen og igen gerne vil have bliver klaret, og at der skal klares flere opgaver dér, men det koster jo altså engang også nogle penge.

Fru Else Winther Andersen taler om, at jeg i mit indlæg ikke skulle have talt om staten. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det gjorde jeg, for hvis man overhovedet skal diskutere en ændret opgavebyrdefordeling, er det klart, at så skal man også se på nogle af de opgaver, der i dag er i staten.

Jeg vil sige med hensyn til det, hr. Nødgaard fremførte tidligere om sidste gang, der var en debat om Fremskridtspartiets forslag her – jeg har også læst det, da var fru Lilli Gyldenkilde SF's ordfører – at jeg mener, at jeg er i god overensstemmelse med det, fru Lilli Gyldenkilde dér

gav udtryk for, også med de bemærkninger, jeg i dag er fremkommet med.

Vibeke Peschardt (RV):

Fremskridtspartiet og Det Konservative Folkeparti har et fælles mål. De vil gerne have nedlagt amtskommunerne, og det er det, disse to forslag handler om.

Det Konservative Folkeparti går lidt mere forsigtigt til værks end Fremskridtspartiet. De Konservative vil gerne drøfte opgavefordelingen, og de kommer da også med en række forslag, der går ind i de områder, amterne beskæftiger sig med.

Nu er der jo sat nogle ting i gang, der har fået debatten her til at blusse op, og som måske også er årsagen til, at vi endnu en gang får en debat om disse to forslag.

Det hele startede med Hovedstadens Sygehusfællesskab, hvor Københavns Kommunes problemer i hvert fald for en stund blev løst med HS.

Det her handler om mere gennemsigtige regler for en byrdefordeling; det er i hvert fald regeringsgrundlagets udgangspunkt. Det drejer sig i første omgang om at undersøge forholdene og opgavernes løsning i hovedstadsområdet. Det arbejde er gået i gang, og vi synes i Det Radikale Venstre, at det er startet på en udmærket måde, idet man løbende tager interessenterne, det vil sige amtspolitikere, kommunalpolitikere og alle potentielle interessenter, med i arbejdet. Der er allerede kommet mange forskellige meninger og holdninger frem, og det viser nok noget om, hvor svær processen vil blive.

I Det Radikale Venstre har vi tilsluttet os, at man ser på opgavefordelingen i hovedstadsområdet, og vi vil afvente de modeller, der bliver lagt frem af Indenrigsministeriet her til efteråret. I mellemtiden vil vi tage nogle drøftelser i baglandet om hovedstadsområdet og de konsekvenser, det vil få for udviklingen af en eventuel omstrukturering andre steder.

Vi har i vores parti endnu ikke haft den egentlige åbne diskussion af amternes fremtid. Alligevel er det vores umiddelbare opfattelse, at amterne løser en række opgaver meget kompetent, og vi er imod den centralisering, der ligger i de to forslag, i hvert fald sådan som jeg læser dem.

Det er rigtigt, at amterne måske ikke har været de bedste til at markedsføre sig. Amtsrådene er, når man ser bort fra amtsborgmestre-

ne, mere usynlige end f.eks. kommunalbestyrelserne. De er nemlig også længere væk.

Men vi er ikke enige med dem, der tror, at det hele ville kunne gøres meget billigere og bedre ved at skære amterne væk. De virkelig tunge udgifter for amterne er driften af sygehusvæsenet, der har de tunge lønudgifter, og de vil ikke forandre sig, fordi man eventuelt centraliserer og lægger sygehusene ind under staten. Det ville efter vores opfattelse ikke blive billigere, og jeg tror heller ikke, at det ville blive bedre.

Der er sikkert mennesker her i salen, der husker balladen om seminarienedlæggelserne for nogle år siden. Jeg fulgte selv debatten fra sidelinjen, og jeg er den dag i dag ikke overbevist om, at det var de rigtige seminarier, der blev nedlagt. Jeg bruger bare det her som et eksempel på, hvad Folketinget i givet fald kunne komme ud for af slagsmål, som i dag ligger lokalt, og som har kostet dyrt for modige amtspolitikere, der har taget ansvaret, når der blev nedlagt f.eks. fødeafdelinger for slet ikke at tale om hele sygehuse.

For os er amterne med til at brede demokratiet ud, og det synes vi er utrolig vigtigt. Det betyder selvfølgelig ikke, at man ikke kan se på deres opgaver og på, hvordan de løser dem. Der skal røres i gryden af og til, for at tingene kan glide på en bedre måde, måske en anderledes måde, når det er nødvendigt.

I Det Radikale Venstre har vi endnu ikke skrevet facitlisten om, hvorvidt amterne skal regionaliseres, eller om de ikke skal. Det er jo noget, der har været inde i debatten også i dag. Det, vi er optaget af, er to ting: Vi vil gerne sikre en udbygning af demokratiet, og vi vil gerne sikre en opgaveløsning, der fortsat sikter på høj kvalitet ved politisk styring.

Som det fremgår, kan Det Radikale Venstre ikke støtte de to forslag.

Keld Albrechtsen (EL):

Ja, dette har jo været en lang debat, som desværre ikke har bragt os mange skridt nærmere en demokratisering af kommunestyret her i landet.

Det skyldes jo, at de to partier, som har fremsat forslag, har grebet det hele bagvendt an der ved, at de har fremlagt facitlisten for den debat, som skulle være, før de har taget debatten. Det er en bagvendt facon, som jeg håber at de to partier, der har fremsat forslagene, ved nærmere eftertanke kan se ikke er hensigtsmæssig og i hvert fald ikke, hvis man skal have os andre med i den debat.

Vi er fra Enhedslistens side meget indstillet på at gå ind i en debat om, hvordan man kan styrke kommunestyret, demokratisere det og decentralisere det. Vi har sådan set heller ikke noget imod, at der nedsættes kommissioner og alt muligt, men vi har noget imod, at man på forhånd giver facitlisten for, hvad dette arbejde så skal føre til.

Så vi vil foreslå de to partier, der har fremsat forslag, at man simpelt hen gør tavlen ren og begynder forfra, og at vi så får debatten om demokratiseringen af vores kommunestyre.

Så skal jeg ikke yderligere gå meget ind i detaljerne, da vores ordfører ikke er til stede og jeg er her på hans vegne, men jeg vil dog sige, at jeg er enig i den kritik, som har været fremført af de to forslag: at de faktisk er forslag, som indebærer en centralisering, en overflytning af opgaver væk fra kommunestyret og over til staten. Det kan ikke være den rigtige vej frem, hvis man skal have som målsætning, at flere mennesker skal have mere direkte indflydelse på de ting, der vedrører deres egen dagligdag.

Derfor vil vi hellere gå den modsatte vej og foreslå, at man f.eks. går ind i debatten om oprettelse af lokalråd. Det kunne i høj grad også være et konkret element i debatten om hovedstaden, at vi går ind med lokalråd, som får reelle beføjelser, og som dermed kan blive et instrument til at sikre en udvidelse af demokratiet og ikke en indskrænkning, som der jo desværre ligger i de to forslag, som vi behandler i dag.

Så vi vil meget opfordre til, at man starter med det modsatte sigte, nemlig at det skal være en udvidelse af demokratiet og ikke en indskrænkning.

Dér kunne sådan noget som Bydelsrådet være et vigtigt element, ikke mindst i en hovedstadsdiskussion, så det vil vi gerne spille ud med som alternativ.

Vi er også enige i det synspunkt, SF har fremført her under debatten, at det ikke kan nytte, at man f.eks. erstatter de nuværende amtskommuner med forskellige former for bestyrelser og lign., som vi også har set det med sygehusvæsenet her i hovedstaden, hvor man yderligere fjerner beslutningerne fra de direkte folkevalgte organer. Vi skal den modsatte vej og lægge beslutningerne tættere ud til direkte folkevalgte organer.

Jeg vil opfordre til, at man begynder debatten forfra med at fastsætte et godt kommissorium, et åbent kommissorium, der ikke drager konklusionerne på forhånd. Og hvis man kunne

være enige om det partierne imellem, vil Enhedslisten også positivt og konstruktivt gå ind i den debat.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg er faktisk ikke ordfører, men mit parti har i øjeblikket så mange udvalg, det skal varetage, så jeg kommer her, fordi jeg er den person, der længst har været medlem af partiet Centrum-Demokraterne. Men alligevel har jeg også lyst til at sige noget om dette.

Selv om Centrum-Demokraterne har stor sympati – det har partiet, det har gruppen – for at afskaffe amtsrådene, mener jeg ikke, der er saglig grund til at gøre det. Jeg kan ikke se, at der i den nuværende situation er noget, der siger: Nu må vi endelig gøre det. Så derfor vil jeg støtte ministeren og alle andre, der siger: Vi må først vide noget mere om det; vi må have noget materiale frem. Og så tror jeg også, at nogle af de partier, der har flest repræsentanter i amtsrådene, skal sætte sig sammen og i fællesskab finde ud af, hvad det her er for noget, inden man begynder at skride til ligefrem at sætte store undersøgelser i gang – man kan altid lave detailundersøgelser om forskellige ting.

En af de kæpheste, jeg selv har haft på dette område, er: Er man sikker på, at man ikke for tidligt forlod den såkaldte amtskommunale udligning, som man havde i sin tid? Mon ikke man netop her kunne finde en opgave, hvor amterne kunne gå ind? For ét er, at man kan sige, at på mange af de administrative områder er det mere praktisk, at det ligger helt ude i det lokale organ, men der ligger jo også noget kontrolvirksomhed. Selv om tilsynsorganet ikke er tildelt de nuværende amtskommuner, som det var før, er det jo alligevel en vis lokal opgavekontrol, at der er nogen, der tager sig af det. Hvis ingen kommuner tager sig af det, er det jo meget godt, om amtsrådet så vil tage den lokale opgave op og sørge for, at der sker noget. Derfor mener jeg ikke, at tiden er inde til, at man gør det her.

Så tror jeg også, at tiden er inde til, at man nu holder op med bare at tale om centralisme og decentralisering. Kan vi ikke blive fri for disse gamle fraser? Det er jo alt for almindeligt. Visse ting egner sig bestemt ikke til at blive decentraliseret, og jeg mener, at man er gået for vidt på visse punkter. Omvendt er det selvfølgelig vigtigt, at borgerne er med, men det skulle man have tænkt på, da man reducerede antallet af kommuner.

Endnu den dag i dag træffer man rundt omkring, når man taler i lokale foreninger, folk, der ikke for alt i verden kan forstå, hvorfor de nu skal høre til den og den kommune. Tager man ned til Dalby, så kan ingen i Dalby forstå, hvorfor i alverden de nu skal hedde Rønnede, for de har intet som helst med Rønnede at gøre i nogen som helst henseende, bortset fra at de lige grænser op til den.

Dér, hvor jeg vil hen, er, at man slog meget af grundlaget for det demokratiske i stykker, da man slog de små lokale enheder væk, for det var dér, folk følte, at de hørte til. Folk i Dalby hører ikke til Rønnede, og de føler ikke noget som helst medansvar for Rønnede; de føler derimod et ansvar for Dalby. Derfor har man i og for sig fjernet det demokratiske element, der lå i dét, og så mener jeg, at man ikke kunstigt skal prøve at bygge demokrati ind i noget, hvor demokrati ikke hører hjemme.

Demokrati og administration kan rigtignok have mange, mange dårlige sider, hvor det kommer under indflydelse af, hvad et flertal finder måtte være efter deres personlige skøn og deres personlige interesse. Det har ikke meget med vælgere og med grupper og med demokrati at gøre. Derfor tror jeg, at man skal lade være med at føre diskussionen hen til, hvad der er centralisering, og hvad der er decentralt. Men det er fornuftigt – som jo også flere har været inde på – at se, hvilken opgave der naturligt og bedst, ikke bare mest demokratisk, kan blive løst, og så tage staten, amterne og kommunerne ind i billedet.

Når jeg ikke mener, at man i dag skal tage det op, er det altså, fordi jeg mener, der ikke er noget i den nuværende udvikling, der har peget på, at vi nu står over for noget, der er kørt helt forkert. Og da vi jo har mange andre opgaver, der skal løses, kan jeg ikke se, hvorfor i alverden man lige nu skulle kaste sig over denne.

Anden næstformand (Henning Grove):
Ordføreren for forslagsstillerne til lovforslag nr. L 172, hr. Poul Nødgaard.

Poul Nødgaard (FP):

I slutningen af hr. Poul Schlüters statsminister-tid slog han til lyd for at afskaffe amterne. Derfor synes jeg også, det er glædeligt, at Det Konservative Folkeparti nu i dag har været med til at fremsætte et beslutningsforslag, der stort set er identisk med det lovforslag, som Fremskridtspartiet har fremsat.

At Venstre så hænger sig lidt mere i, hvad de egentlig mener, det er så et andet problem, som jeg tror at vi forhåbentlig kan få afklaret på et givet tidspunkt, når tiden måske er mere moden, end jeg føler den er i dag.

Meget tyder på, at amternes jubilæumsår 1995 således bliver året, hvor endnu flere kommer til at indse, at selv om amterne ganske vist løser en række vigtige opgaver, som for eksempel sygehusvæsenet, så kan disse opgaver meget let og også mere rationelt løses af andre myndigheder.

Der er jo ingen grund til, som det også er kommet frem her i debatten i dag – og det skal slås fast – at et lille land som Danmark skal have tre administrerende enheder, måske endda fire.

Hvad mener jeg så med det? Jo, EU har jo også efterhånden tiltaget sig en stor magt i dette land, så man kan vel sådan set sige, at EU også på en lang række områder bestemmer over den danske borger. Så der er måske i virkeligheden tale om at gå fra fire ned på tre. Men lad det omkring EU ligge i dag. Jeg vil bare nævne det; ikke for at vi skal have nogen lang, hidsig debat om det, men det er i hvert fald en kendsgerning, at mere og mere og flere og flere bestemmer, og at befolkningen i meget høj grad bliver mere og mere forvirrede af, hvem der egentlig bestemmer hvad.

Lad os f.eks. tage et land som Tyskland, der har en by som Hamburg med mange, mange millioner indbyggere. Den er da ikke delt op i en lang række forskellige myndigheder. Det styres af et enkelt råd alt sammen, og så skal man altså her i Danmark være hele tre om at styre tingene.

Jeg vil også sige en ting, der ikke har været ret meget fremme i debatten i dag: Hvis – ikke hvis, men når nu amterne bliver nedlagt, skal nogle af deres opgaver, som jeg nævnte, over til kommunerne og nogle til staten, men man kunne jo også godt forestille sig – det var vist også det, der fremgik af det konservative indlæg – at en lang række opgaver kunne privatiseres.

Den måde, man kører Danmark på, hvor alt – eller så meget som muligt, i hvert fald efter socialdemokratisk opfattelse – skal være offentligt, er jo altså en udvikling, vi faktisk ikke mener er særlig gunstig for vores land.

Så vil jeg godt sige en ting om sygehusvæsenet, for det er den helt store sten, som amterne arbejder med, nok den allerstørste; jeg tror, at ca. 70 pct. af deres arbejdsopgaver vedrører sygehuse. Der er mange, der spørger, når vi nu siger i Fremskridtspartiet, at opgaven for

sygehusvæsenet skal løses under statens område, om det så bliver herinde på Slotsholmen, at det skal foregå. Nej! Jeg personlig forestiller mig en ordning med, at sygehusene ganske vist administreres af den danske stat; de giver bevilgingen til de enkelte sygehuse efter budgetoplæg og lignende, som kommer fra sygehuset, men der er jo ingenting, der hindrer, at man lader lokalområdet – altså den by eller den kommune, hvori sygehuset ligger – administrere sygehuset i det daglige.

Jeg bor i Ringsted, det har jeg aldrig lagt skjul på at jeg er glad for, og indtil 1970 var det jo sådan, at Ringsted Kommune styrede sygehuset, indtil der kom denne her kommunalreform, som betød, at amtet overtog sygehuset. Jeg forestiller mig – jeg vil gerne skære det helt ud i pap, for det er muligvis noget af det, der bliver det store spørgsmål den dag, vi eventuelt kommer videre i udredningsarbejdet med disse sygehuse – en ordning, således at der fra de kommuner, som normalt indlægger på det pågældende sygehus, var repræsentanter, eventuelt et par stykker fra hver kommunalbestyrelse og måske også nogle fra brugerne, som var med i et slags lokalt brugerråd med sygehusdirektøren som sekretær, således at befolkningen fik den nærhed ind i sygehuset, som var særdeles ønskelig. Derfor mener jeg ikke, der er nogen grund til at tro, at vores sygehusvæsen vil undergå en voldsom forandring.

Så må jeg skyde en lille smule på vores amtsråd ved denne lejlighed; det er Folketingets talerstol jo også til. Jeg tror nok, at jeg må sige, at ved den kommunalreform, vi fik i 1970, har det ene amt villigt overgå det andet i et meget, meget dyrt sygehusbyggeri. Dette har mange gange betydet – lad os sige det helt ærligt i dag – at man har nedlagt endog meget velfungerende sygehuse, men det har man først gjort, da man blev klar over, at det nye sygehus var så dyrt at drive, at man ikke havde råd til at drive de mindre sygehuse.

Jeg er ikke centralist, og jeg er heller ikke decentralist, jeg ser ene og alene på, som også hr. Erhard Jakobsen sagde det i sit indlæg, hvor det er bedst at få opgaven løst. Alt det pjat om centralisme og decentralisme, og hvad det hedder alt sammen, er en by i Rusland for mig. Men i hvert fald står det fast, at sygehusene meget vel kunne styres på en god og hensigtsmæssig måde, og jeg tror, at hvis staten i de sidste 20-25 år havde stået for vores sygehuse med sådan nogle lokale råd, så havde vi undgået meget af

det unødvendige sygehusbyggeri, vi har set rundt omkring i landet. Og vi kan lige så godt sige, at sådan har det nu engang været, og det er lidt skammeligt, det har udviklet sig sådan.

Jeg vil godt lige hæfte et par ord til indenrigsministerens tale; jeg synes ikke, indenrigsministeren rigtig har løftet sløret i sin indledende tale heroppefra – det kommer måske, når ministeren slutter af – om de fem regioner. Denne lille bog, jeg står med her, vil jeg også sige et par ord om, men jeg tager regionerne, som jeg kalder storamter, først. Jeg vil godt spørge ministeren om disse fem storamter – det kalder jeg dem altså stadig væk; jeg kan ikke lide ordet region, for det er fem store amter. Det drejer sig om at lave to amter i Jylland og et på Fyn og eventuelt to på Sjælland, sådan er det lagt op. Jeg går ud fra, at disse fem storamter også efter ministerens opfattelse skal være skatteopkrævende instanser, og så kan jeg ikke se, at vi har opnået noget som helst ved at forenkle denne verden. Jeg har sagt det tidligere herinde, men jeg vil gerne have slået det helt fast over for ministeren: Jeg mener ikke, at det er vejen frem. Men det får vi forhåbentlig lidt mere at vide om.

Enhedslistens ordfører er vistnok gået, men jeg vil godt om forholdene i København sige, at det da er muligt, at man kan lave en anden styreform for København, der kan gøre det lidt mere enkelt og smidigt for borgerne, og det er altså ikke noget, vi i Fremskridtspartiet vil være negative over for.

Men jeg vil godt sige en ting omkring det, som også fremgår af det lille hæfte, jeg står med her. Jeg har sagt det tidligere, men det skal også slås fast endnu en gang. Heri står der faktisk mere eller mindre, hvis man kan læse dansk, at man skal oprette et nyt hovedstadsråd, og jeg vil godt sige helt klart, at det vil Fremskridtspartiet vende sig imod. Vi har haft et hovedstadsråd én gang, vi fik det afskaffet, og jeg mener ikke, vi skal genoplive det.

Så vil jeg sige: Folkeafstemninger har altid været en ting, som Fremskridtspartiet går stærkt ind for. Vi har desværre aldrig rigtig kunnet komme igennem med det, og jeg kan da måske også godt følge synspunktet, at når man er valgt til byrådet, amtsrådet eller Folketinget, så må man også træffe nogle beslutninger. Men en gang imellem kunne det måske være gavnligt – vi har jo gjort det to gange i forbindelse med EU – at spørge befolkningen om, hvad den mener om det ene eller det andet.

Jeg vil da nok mene, at hvis man forestillede sig, vi lavede en folkeafstemning om, hvorvidt Danmark skulle have tre eller to offentlige administrationsniveauer – nu er det måske nok ikke et emne, der er så let at sætte til folkeafstemning – men hvis man nu forestillede sig det, så er jeg sikker på, at befolkningen ikke deler opfattelsen her i Folketinget om, at man skal bevare de tre instanser. Jeg er sikker på, der i befolkningen er en opfattelse af, at tingene skal være meget enklere og meget mere smidige, end de er nu.

Med disse ord vil jeg slutte i denne omgang. Jeg havde lidt mere, men nu kan jeg se, at indenrigsministeren gik, og det var lidt uheldigt, for nu havde jeg lige et par ord til hende, men det kan jeg så tage i en slutrunde.

Så jeg vil runde af med at sige til dem, der ikke har taget stilling til det, der er kommet frem i debatten i dag om at deltage i et udredningsarbejde, bl.a. SF og også Venstre og Socialdemokratiet, at det jo godt kunne være, det var det, der kunne bane vejen for, at vi måske fandt en løsning, således at vi fik en lettere og mere enkel måde at administrere vort land på. Hvis der kunne komme det ud af debatten i dag, at vi gav hinanden håndslag på det – eventuelt ved at fremsætte et fælles beslutningsforslag eller lignende om, at man går i gang med sådan et udredningsarbejde, og hvis det udredningsarbejde skrider sådan frem, at man kan se, at det faktisk godt kan falde i hak, så går jeg også ud fra, at de, der har været med til at sætte udredningsarbejdet i gang, også vil være med til at træffe de følgebeslutninger, der kommer af et sådant eventuelt udredningsarbejde.

Disse var ordene, få, men velmente.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Hr. Nødgaard sagde på et tidspunkt, at amternes opgave meget let kan løses af andre. Og så kom eksemplet på, hvad Fremskridtspartiet forestillede sig med hensyn til sygehuse: Staten skal bestemme, staten fastsætter niveauet, og så kan man få lov til lokalt at flytte lidt rundt på tingene; man kunne få lov til at administrere.

Men det, befolkningen i dag ønsker, er jo at få indflydelse på, hvilket serviceniveau der skal være både i amter og i kommuner. Man diskuterer jo heftigt i amter og kommuner, hvad det er, man vil have, og hvad man vil betale for det. Der er jo forskel på serviceniveauet inden for sygehusområdet i de forskellige amter. Man kan

bare se på Ringkøbing Amt og Viborg Amt, for at nævne et par eksempler, forskellene er jo udtryk for, at man lokalt diskuterer, hvilket serviceniveau man vil have.

Det er den form for dialog og overordnet prioritering, som vi gerne vil have, at man har inde i billedet, men det, Fremskridtspartiet her vil, er jo, at borgerne kan få lov til sådan at flytte lidt rundt på småtingene, men egentlig ikke være i en demokratisk proces med deres folkevalgte og påvirke serviceniveauet.

Jeg er helt enig i de betragtninger, hr. Erhard Jakobsen kom med, at der i dag ikke er sagligt grundlag for at foretage de omfattende ændringer. Dermed har jeg vel også tilkendegivet over for hr. Nødgaard i forbindelse med det spørgsmål, der er stillet flere gange, at der helt aktuelt ikke er grundlag for at lave det store udredningsarbejde. Det, der er presserende, er hovedstadsreformen, og der bliver udarbejdet forskellige modeller, som SF naturligvis vil forholde sig til, når det arbejde er færdiggjort.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Den skal også blive meget kort. Det er en bemærkning til fru Anni Svanholt om sygehuse. Må jeg ikke godt lige have lov at fortælle SF's ordfører, at som sygehuse kører i øjeblikket, er det jo også sådan, at det enkelte sygehus forhandler med amtsrådet om, hvor meget der kan blive af bevilling til det enkelte sygehus, nøjagtig ligesom en skole forhandler med sin kommunalbestyrelse osv.

Så siger fru Anni Svanholt i sit indlæg, at hvis staten overtog det og tildelte Ringsted Sygehus så mange penge og et andet sygehus så mange penge, så skulle det være så og så forfærdeligt. Det er da nøjagtig sådan, det foregår i dag. Det er bare amtsrådet, der giver bevillingen til i mit område fem eller seks forskellige sygehuse, og det administrerer sygehusdirektøren og den administrerende overlæge inden for det budget. Det kommer til at fungere på nøjagtig samme måde, og så står fru Anni Svanholt og fremstiller det, som om det vil blive ganske forfærdeligt, hvis – i stedet for at amtet gav bevillingen til det enkelte sygehus – det så var staten, der sagde: Så mange millioner er der til jeres sygehus.

Så er det givet, at staten vil gøre nøjagtig det samme, som mit amtsråd, Vestsjællands Amtsråd, har gjort: De giver bevillinger til de enkelte sygehuse. Det kører godt. Så har de en reservepulje, hvis der sker et eller andet helt voldsomt

på et sygehus. Man kunne forestille sig en stor ulykke eller lignende, der afstedkom en meget, meget stor udgift på det enkelte sygehus. I et sådant tilfælde kan man selvfølgelig søge af den ekstra pulje, der er.

Så jeg synes, det er en forkert fremstilling, fru Anni Svanholt giver af det: som om det ville blive ganske forfærdeligt, hvis staten styrede det dér.

Nej, læg mærke til, hvad jeg sagde: Netop brugerne og byrådsmedlemmer og lignende kunne måske komme ind i en daglig styring sammen med sygehusdirektøren omkring det enkelte sygehus, sådan at man fik en god og fornuftig måde at gøre tingene på. Det kunne fungere før kommunalreformen, og jeg kan med statsgaranti sige, at det kan det også komme til, selv om vi laver det her om.

(Kort bemærkning).

Frederik Nørgaard (S):

Hr. Torben Rechendorff efterlyste for et stykke tid siden svar på, hvorfor det øvrige land og de stakkels amter skulle afvente udredningsarbejdet omkring hovedstadsregionen.

Det tror jeg såmænd heller ikke de gør. Jeg tror faktisk, at både amter og kommuner forholder sig løbende til de opgaver og de fordelinger af opgaver, som ligger for.

For at illustrere, at det måske ikke altid går i retning af, at det er lykken for brugerne at få lagt opgaverne ud til kommunen, vil jeg godt nævne, at for nogle år siden nedsatte Fyns Amt og kommuneforeningen et udvalg, som skulle prøve at finde frem til nogle løsningsforslag omkring de grønne skoler og døgninstitutionerne, hvor man lagde driften af institutionerne ud til de kommuner, som de var beliggende i. Og det kunne vi godt blive enige om amt og kommuneforening imellem, men brugerne satte en kæp i hjulet, for de var virkelig glade for det sagsniveau, som amtet havde lagt i forhold til skolerne. De var glade for institutionerne og for den måde, det foregik på. Så de sagde nej tak, hvorimod vi som kommunale mennesker, primærkommunale mennesker jo gik med det inden i os, at vi faktisk troede på, at jo længere ude institutioner og brugere kom tæt på hinanden, jo bedre. Men her sagde brugerne i kraft af den erfaring, de havde fået med driften sammen med amtskommunen, altså nej tak til at deltage i sådan et forsøg.

Så dette var bare for at illustrere, at jeg ikke tror, at det i alle sammenhænge er bedst, at tin-

gene bliver lagt så langt ud som overhovedet muligt. Det er der forskel på.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Til hr. Nødgaard, som fremstillede det sådan, at staten skulle styre sygehusene på den måde, at man siger: Nu lægger man ud, og så og så mange penge bliver så givet til et område, til sygehusene. Sådan opfattede jeg hr. Nødgaards udlægning. Men det må naturligvis få den konsekvens, at man på forhånd har fastlagt et beløb og en størrelsesorden for den aktivitet.

Det, der i dag er tilfældet, er jo, at der er en sammenhæng mellem serviceniveau og skatteprocent, og at det er de lokale borgere, de lokale folkevalgte, der diskuterer, hvordan serviceniveauet eksempelvis skal være på sygehusområdet i forhold til socialområdet eller i forhold til undervisningsområdet, og det kommer så til udtryk i en skatteprocent.

Det er altså en helt, helt anden mulighed og direkte påvirkning, som borgerne vil have med det nuværende system frem for det, som hr. Nødgaard dér opruller. Jeg kan ikke forestille mig, at det kan være særlig attraktivt alene at kunne være med til at flytte lidt rundt på nogle beløb, som på forhånd er fastlagt.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Da den diskussion ser ud til at blive langvarig, synes jeg nok, man lige skal tage én ting med i betragtning.

Jeg kan da udmærket forstå, at det er meget, meget fristende for borgerne i Ringkøbing Amt at være med til at kræve et så højt serviceniveau som muligt. Det er da fuldstændig klart. Men der er én ting, som borgerne i Ringkøbing Amt desværre også bliver nødt til at tage hensyn til. Det er, at den skattepligtige indkomst i Ringkøbing Amt vist er omtrent halvt så stor pr. indbygger som i Københavns Amt.

Så det er altså en helt anden byrde, hvis man skal have et bestemt serviceniveau, og det er jo derfor, det er så nødvendigt, at staten kommer med ind i billedet, sådan at spørgsmålet om, hvilket serviceniveau man skal have forskellige steder, ikke afhænger af, hvor fattige eller rige borgerne er, men af, hvad vi herinde finder er et forsvarligt niveau, som hele landet kan være på.

Så netop dét er et godt eksempel på, at snakken om decentralisering driver os ud i noget, som jeg tror vi slet ikke mener, når det kommer til stykket.

Anden næstformand (Henning Grove):

Ordføreren for forslagsstillerne til beslutningsforslag nr. B 61, hr. Torben Rechendorff, har ordet.

Torben Rechendorff (KF):

Jeg skal ikke tale på Fremskridtspartiets vegne, men på Det Konservative Folkepartis vegne, og jeg skal gerne bryde sammen og tilstå, at Det Konservative Folkeparti har stukket hånden i en hvepsere, og nogle af hvepsene er jo også fløjet op og sværmer rundt. Det er overordentlig velovervejet. Det Konservative Folkeparti har lagt utrolig vægt på det tema, som vi har diskuteret her i eftermiddag. Det har optaget os i mange år, og vi har knoklet med det. Det siger jeg også til fru Anni Svanholt, der så overordentlig venligt og imødekommende sagde, at forslaget var ren ideologi, og at det var udtryk for vores manglende viden og indsigt. Sådan kan man jo klare en lang række problemer her i livet.

Om det første, det med ideologien, ved jeg i og for sig ikke, om det er strafbart, at man i Folketinget på baggrund af holdninger og ideologi diskuterer nogle temaer. Det håber jeg ikke fru Anni Svanholt mener.

Derudover har jeg lyst til at sige, at når nu ministeren har sagt, at der er grund til at se på hovedstadsregionen, og når ministeren har sagt, at dette land ikke er inddelt tilstrækkelig hensigtsmæssigt, og når masser af kommunal- og amtsmennesker giver os ret i, at det er tiltrængt at se på disse ting, hvad er så egentlig grunden til, at man enten vil afvente eller helt afvise, at der på dette område er nogle problemer?

Det Konservative Folkeparti har altså den opfattelse – mærkeligt nok – der kommer til udtryk i vores beslutningsforslag, at der efter 25 år med den samme inddeling er basis for at gå dette grundigt og omhyggeligt igennem. Derfor foreslår vi, at der nu nedsættes et udvalg eller en kommission, eller hvad det nu skal være, til at se på strukturen.

Men så har nogen sagt: Er det ikke et udvalgsarbejde med indbygget facilitet? Det fremgår jo af beslutningsforslaget, at det er amterne, vi har i kikkerten. Ganske rigtigt. Der er ingen planer om i Det Konservative Folkeparti – det siger jeg også til almindelig beroligelse – at foreslå staten eller kommunerne nedlagt. Der er grænser for vildskaben.

Vi mener faktisk at have godtgjort, at en lang række områder, som amterne i dag varetager,

kan flyttes, hvis jeg må bruge udtrykket, ned i systemet. Det hedder decentralisering: at flere opgaver, end der i dag løses af primærkommuner, kan løses af primærkommuner. Det kan jo da umuligt være centralisering, i hvert fald kalder vi det i vores parti for decentralisering.

Hvad skulle grunden være til, som vores ordfører også påpegede det, at gymnasieområdet ikke kunne ligge i primærkommunalt regi? Selvfølgelig kan det det. Hvad skulle grunden være til, at andre opgaver ikke kunne ligge i primærkommunalt regi enten i en enkelt kommune alene eller i samarbejde mellem nogle kommuner?

Vi mener ikke, at vores forslag er et centralismeforslag, men et decentralismeforslag.

Jeg skal gerne i forbindelse med sygehussektoren indrømme og understrege, at Det Konservative Folkeparti ikke har fundet de vises sten, når talen er om styringen af sygehusvæsenet. Nu er det vel heller ikke uartigt at sige i Folketinget, at man ikke nødvendigvis har færdige løsninger på alle verdens problemer, men jeg har lyst til at sige, at jeg ikke tror, at borgerne i Danmark har den opfattelse, at sygehusvæsenet i dette land fungerer upåklageligt og gnidningsfrit. Og jeg tror, at den dansker, der venter, eller den dansker, som ikke bliver tilstrækkelig grundigt behandlet, eller den dansker, der på anden måde har indvendinger mod vores sygehusvæsen, er mindre optaget af styreformen end af produktet, der kommer ud af styringen. Med andre ord: Jeg vil godt sige, at jeg ikke er sikker på, at det i hvert eneste tilfælde, i hver eneste styringsopgave nødvendigvis er rigtigt, at styringen skal foregå så tæt på borgeren som muligt.

Vores ordfører sagde, at Hovedstadens Sygehusfællesskab var en model. Hun sagde også, at der var andre modeller, og at vi ikke ville lægge os fast, men jeg synes da, at det, der foregår i Københavnsregionen, i hovedstadsregionen, er en fremragende illustration af, at der da i det mindste er problemer. Det kan da ikke være rigtigt, at Hovedstadens Sygehusfællesskab sidder med én slags planlægning, og ved siden af og parallelt med sidder Københavns Amt med en anden sygehusplanlægning uden så meget som at være i kontakt med hinanden.

Før nu andre kommer herop og spørger, om jeg har glemt, at vi har stemt for Hovedstadens Sygehusfællesskab, skal jeg sige: Det har jeg ikke glemt, men vi sagde under behandlingen, at det måtte være en forudsætning, at Køben-

havns Amt enten kom ind i en eller anden form for samarbejde med Hovedstadens Sygehusfællesskab eller gik totalt ind i det.

Dermed har jeg også sagt – og det må så glæde hr. Nødgaard, som jo er nem at glæde – til hr. Nødgaard og andre, som vil høre på det, at Det Konservative Folkeparti afviser tanken om i stedet for 14 amter at lave 4 eller 5 eller 6 amter eller regioner, eller hvad man måtte kalde det.

Vi mener ikke, at der er behov for regioner, men vi mener, at der på nogle specifikke områder forskellige steder i landet i forskellige konstruktioner er nogle opgaver, der skal løses i regionalt samarbejde, men det er jo, for nu at sige det blidt, ikke nogen nyhed. Der er jo talrige opgaver på trafikområdet, på naturgasområdet, på elforsyningsområdet, på affaldsforbrændingsområdet, på genanvendelsesområdet, som løses i en eller anden form for fælleskommunalt, regionalt samarbejde. Den tanke ser vi gerne dyrket yderligere, og den vil vi gerne have belyst under det udvalgsarbejde, vi trygler om at få sat i gang.

Der må ikke ske en fremmedgørelse, og jeg skal gerne strække mig så vidt, at jeg siger, det er muligt, vi ikke på alle områder har fået beskrevet tingene så godt og grundigt, som de skal. Hr. Erhard Jakobsen har fuldstændig ret i, at vi på en række af disse områder trænger til at få noget mere at vide, og det er jo det, vi beder om. Vi beder om, at vi gør det samme, som vi gør i hovedstadsregionen. Lad os da få det analyseret grundigt og til bunds.

For så vidt angår skatterne, kan man vel lidt flot sige, at den danske befolkning betaler ca. 10 pct. i amtskatter, ca. 10 pct., lidt mere, lidt mindre – vist navnlig lidt mere.

Vi gør os ingen forestillinger om, at vi ved at nøjes med to skatteudskrivende led – hvad jeg håber vi nøjes med efter næste kommunalvalg – kan spare de 10 pct. i skat. Selvfølgelig ikke. Opgaverne skal jo løses, men jeg har det samme synspunkt som Fremskridtspartiets ordfører, nemlig at det må være muligt at nedsætte den samlede skattebyrde – og jeg har lagt mærke til, at det er det, der interesserer borgerne – væsentligt i forhold til det, vi kender i dag.

Endelig har jeg lyst til at sige, at de tilbageblevne regionale problemer i Danmark kan løses på forskellig måde. Jeg synes, at et af de problemer, vi slås med, er, at strukturen jo er ens, hvad enten vi taler om Århus Amt, Københavns Amt eller Ribe Amt og Nordjyllands Amt, og jeg tør sige, at forholdene både erhvervsmæssigt,

geografisk og indtjeningsmæssigt er vidt forskellige i de amter, og det er derfor, vi ikke mener, vi kan blive ved med at gribe det an styremæssigt på nøjagtig samme måde, uanset om vi taler om det ene eller det andet område.

Jeg siger tak til de ordførere, der har fulgt vores tankegang op mere eller mindre helhjertet. Jeg siger til regeringen og til Socialdemokratiet, at jeg alligevel håber – og sådanne streger har jeg også hørt i det, der er blevet sagt i dag – at vi dog under udvalgsarbejdet kunne forsøge at nærme os det, vi gerne vil, nemlig at få undersøgt sagerne grundigt og på baggrund af det træffe fornuftige beslutninger i 25-året efter kommunalreformen.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Når hr. Rechendorff taler om de problemer, der er i hovedstaden med sygehusene, og i den forbindelse om Hovedstadens Sygehusfællesskab, vil jeg minde hr. Rechendorff om, at De Konservative jo støttede Hovedstadens Sygehusfællesskab. Man kunne jo i stedet for have sat arbejdet med Hovedstadskommissionen i gang og valgt at finde en samlet løsning for sygehusvæsenet i hovedstaden i stedet for at gå i gang med Hovedstadens Sygehusfællesskab.

Jeg synes, det er en noget selskabt plage, når De Konservative her siger, at der nu er problemer i hovedstadsområdet. Ja, man har jo med Hovedstadens Sygehusselskab fået delt sygehusene voldsomt op, således at Københavns Amt har sygehuse, ligesom man har sygehusene i Hovedstadens Sygehusselskab.

De Konservative kunne faktisk have forhindret den situation ved at lade være med at stemme for Hovedstadens Sygehusselskab.

(Kort bemærkning).

Torben Rechendorff (KF):

Det kan jeg fuldstændig bekræfte, og jeg sagde i øvrigt også i min tale, at Det Konservative Folkeparti står ved, at vi støttede Hovedstadens Sygehusselskab. Det gjorde vi, fordi vi mente – og mener – at det var et skridt i den rigtige retning. Vi gjorde klart opmærksom på gennem vores ordfører, i betænkningen og andre steder, at vi fandt det rigtig, at der snarest muligt etableredes et samarbejde mellem de to planlæggende instanser, HS og Københavns Amt.

Men så bliver jeg nødt til at sige til fru Anni Svanholt, at det jo altså ikke er Det Konservative Folkeparti, der tilrettelægger forretningsgangen

i regeringen. Regeringen fremsatte først forslaget om HS og derefter forslaget om Hovedstadskommissionen.

(Kort bemærkning).

Henning Grove (KF):

Nu har jeg haft lejlighed til at følge denne debat og fru Anni Svanholts optræden her i dag.

Det er jo ikke så længe siden, vi var i valgkamp til amtsrådet sammen, og i den forbindelse kunne jeg tænke mig at stille spørgsmålet: Hvad drejede den valgkamp sig om? Svaret er, at den drejede sig om, hvorvidt der skulle være en fødeafdeling i Skive eller ej. Den drejede sig om Skives problemer – og kun om Skives problemer. Ikke hvad der skete i Viborg Amt, Kjellerup eller Thisted, nej, det drejede sig kun om en fødeafdeling i Skive.

Er det brugerindflydelse for amtet? Nej, det er lokalpatriotisme, og det er det, der vanskeliggør amtsarbejdet, gør det vanskeligt at få helheder i de amter, vi har. Derfor er det bedre, at vi får lagt beslutningerne længere ud til borgerne, ud til kommunerne, i stedet for at vi skal køre sognerådspolitik i amterne, som det skete i Viborg Amt.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Jeg havde nu ikke regnet med at skulle have en lokal diskussion med hr. Henning Grove, men jeg kan sige, at debatten om sygehusene jo optager borgerne i al almindelighed, og det er ganske udmærket. Den debat, vi havde op til det seneste amtsrådsvalg, var jo netop udtryk for et vældigt engagement, og under diskussionerne dér blev det klart, at de forskellige partier prioriterede sygehusstrukturen forskelligt. Men det var i øvrigt en ganske udmærket debat, der var helt i overensstemmelse med det lokale selvstyre.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Det har slået mig, at debatten om dette tema er meget semantisk. Der er nogle, der siger – og det er bl.a. regeringen – at amterne ikke skal nedlægges, men vi er helt åbne over for, at de i fremtiden – og det er lidt vanskeligt at sige meget præcist – godt kan blive mere regionalt baseret.

Så er der andre, der siger, at amterne skal nedlægges, og at man skal have regioner i stedet for. Det er først og fremmest borgmestre, der siger det, og det er der måske ikke noget mær-

keligt i, og det er måske også først og fremmest jyske borgmestre, der siger det, men det skal jeg såmænd ikke blande mig i.

Endelig er der andre, der siger – og det var bl.a. hr. Torben Rechendorff – at der under alle omstændigheder vil være brug for noget regionalt samarbejde.

Jeg synes, at vi i stedet for at gå ind i denne meget semantisk prægede diskussion og i stedet for at snakke os fra hinanden skulle forsøge at finde ud af, hvad det er, vi er enige om.

Jeg vil i hvert fald gerne besvare hr. Rechendorffs spørgsmål om, hvorfor vi ikke kan støtte det forslag, der er fremsat af Det Konservative Folkeparti. Det kan vi ikke, fordi det rejser det spørgsmål, hvordan man skal bære sig ad med at nedlægge amterne. Det er det spørgsmål, der stilles i lovforslaget, men vi er ikke enige i, at amterne skal nedlægges. Der kan være grund til at diskutere deres størrelse i fremtiden, ligesom der kan være grund til at diskutere, om der er opgaver, der kan ligge et andet sted end dér, hvor de ligger i dag, og alle disse spørgsmål er vi meget åbne over for. Men Det Konservative Folkeparti begynder med konklusionen, der siger: Amterne skal nedlægges! Og det er vi ganske enkelt ikke enige i.

Men der er tilsyneladende alligevel – det lyttede jeg mig til i hvert fald – alle partier her imellem i Folketinget forståelse for, at der under alle omstændigheder skal foregå noget regionalt, uanset hvad man kalder det. Og det synes jeg vi skulle forsøge at tage udgangspunkt i, i den fremtidige diskussion.

Hr. Poul Nødgaard spurgte om – og det kom jo nærmest til at lyde, som om det var en stor hemmelighed, der skulle afsløres her – hvor mange regioner regeringen og Socialdemokratiet mente dette her skulle ende i. Dertil kan jeg sige, at det har vi bestemt ikke noget svar på, og det har jeg aldrig nogen sinde udtalt mig om. Jeg har tværtimod sagt, at det er umuligt på det niveau, debatten er nu, at sætte antal på, men at vi er helt åbne over for at diskutere, at de måske i fremtiden kunne blive større.

Det er ganske rigtigt, at der er en journalist, der har gættet på, at det kunne blive 4-5 stykker, og det er man meget velkommen til at gætte på. Der er andre, der gætter på, at det bliver 7-8 stykker, og så er der atter andre, der har gættet på, at det bliver 2-3 stykker. Det er nu engang det åbne bud, der er i debatten, som den finder sted nu. Men selve det, der skal være grundlaget for at træffe beslutninger om, hvorvidt

man overhovedet skal få en mere regionalt baseret struktur i fremtiden, eksisterer jo endnu ikke.

Flere har været inde på Hovedstadskommisionens arbejde, og jeg har opfattet det som en stadig større forståelse for, at det er nødvendigt, at vi får fundet nogle mere hensigtsmæssige strukturer i hovedstadsområdet, og det vil jeg gerne kvittere for.

Til hr. Keld Albrechtsen vil jeg blot sige, at det, at man nu beskæftiger sig med strukturen i hovedstadsområdet regionalt, ikke betyder, at man ikke samtidig kan arbejde videre med at sikre en større lokal indflydelse. Der er masser af spændende muligheder for at lave lokaludvalg, også lokaludvalg, hvor man lægger økonomisk kompetence ud – nu taler jeg om København – i de enkelte bydele. Det er den mulighed, man har i den almindelige styrelseslov, der gælder for hele landet, og det vil man bestemt også kunne finde ud af at gøre i København på baggrund af den lovgivning, vi har mere generelt. Der er således ikke nogen modsætning imellem det at tale om de større, brede, mere regionale sammenhænge og også at arbejde for en større decentralisering direkte ud i bydelene.

Dernæst sagde hr. Poul Nødgaard, at regeringen jo havde den opfattelse, at alt skulle være offentligt. Nej, den opfattelse har regeringen bestemt ikke. Vi er tværtimod meget optaget af, hvordan man får et tættere samarbejde mellem privat og offentligt. Det er også baggrunden for, at vi har arbejdet så meget med udlicitering og for, at vi har fremsat lovforslag om at lade kommuner og amter få bedre muligheder for at arbejde sammen på kryds og tværs.

Om det vil jeg i øvrigt gerne sige, at der igenem debatten her i dag egentlig er gået en tone, der gør det endnu mere ejendommeligt, at Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet ikke kan støtte det lovforslag, der går ud på at lade kommuner og amter arbejde sammen, sådan som de nu bedst kan, arbejde sammen uden de snærende bånd, der ligger i kommunalmagtsreglerne. Reelt er der jo tale om, at vi her har konstrueret et frihedsbrev for amter og kommuner. Hvorfor dog ikke lade dem få lov til at udnytte det i praksis?

Det betyder så også, at regeringens holdning er, at nu kan den lovgivning, der bliver vedtaget i denne samling, få lov til at vise, hvad den duer til.

På samme måde skal vi have Hovedstads-kommissionens arbejde færdiggjort. Der er jo allerede nu masser af steder i samfundet, hvor man i kølvandet på det er begyndt at diskutere, hvad der skal ske i resten af landet. Men jeg vil anbefale, at man tager tingene i den rigtige rækkefølge, og det er nu engang den, der er lagt op til.

Til sidst vil jeg gerne kvittere for fru Henriette Kjærs smukke udtalelse om Indenrigsministeriets geniale embedsmænd. Jeg kunne ikke på afstand se, om de herrer og damer rødmede, men i givet fald har det været en glædesrødme.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Om kort tid skal vi jo op til Aalborg til Amts-rådsforeningens generalforsamling, og det kan være, at indenrigsministeren så i højere grad dér vil løfte sløret for det med regionerne, som jeg stadig væk kalder storamterne.

Indenrigsministeren sagde, at der kunne være tale om f.eks. 3, 5 eller 8 regioner, men jeg går da ud fra, at man også drøfter disse spørgsmål i Indenrigsministeriet, og jeg synes, ministeren i dag skylder at fortælle Folketinget, hvilken opfattelse ministeren har på dette punkt.

Jeg går ud fra, men vil gerne have bekræftet, at det er ministerens opfattelse, at hvis der skal være et færre antal amter, som jeg kalder det, skal disse amter være lige så skatteopkrævende som dem, vi har nu, og at de stort set skal tage sig af de samme opgaver. Da vi begyndte at behandle denne sag i dag, afviste indenrigsministeren i sit første indlæg – jeg sad og noterede det ned – at der skete et egentligt udredningsarbejde, men kunne gå med til, at der blev tale om at se på opgavernes placering. Jeg synes, det er lidt nedslående, at indenrigsministeren ikke kan gå med til, at der finder et udredningsarbejde sted.

Det, der egentlig bringer mig herop, er, at indenrigsministeren begynder at tale om det samarbejde mellem kommuner og amter, som vi var imod, da regeringens lovforslag herom var til første behandling her i Folketinget. Det er Fremskridtspartiet af en ganske enkel grund, nemlig at vi synes, det er unaturligt, at én offentlig myndighed eller amtet udfører store opgaver for det andet amt. I det øjeblik, det amt ikke længere vil have dem til at løse opgaven, er det jo sådan – det kender vi fra virkelighedens verden i kommunerne – at man reelt skal skaffe sig af med noget personale. Men man finder

altid alle mulige snørklede udveje for fortsat at kunne beskæftige disse mennesker. Jeg tror, det bliver en meget dyr affære for kommunerne og dermed for skatteyderne.

Til slut skal jeg lige sige til ministeren, at der ikke skal herske nogen tvivl om, at vi har en anden holdning – vi er jo også valgt for forskellige partier, fordi vi ser forskelligt på tingene – til alt det, der blev vedtaget for et par år siden, som den radikale ordfører fru Lone Dybkjær fik gennemført med, at man kan investere op til 10 mio. kr. af kommunernes og amternes penge i erhvervsselskaber og samarbejde og alt det dér. Det er vi indædt imod.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Hr. Poul Nødgaard ville gerne have en melding i dag, om vi i en eller anden fremtid ville ende med at have fem amter, der er regionalt baseret, om vi ville have syv eller otte, eller hvor mange der nu ville være tale om. Det er jeg overhovedet ikke i stand til at svare på.

Når jeg ikke er det, er det, fordi der er megen alvor bag det, som jeg sagde i mit oplæg, og som jeg også sagde på amtskonferencen for 1½ måned siden i retning af jubilæet, nemlig at amterne ikke skal nedlægges som regionalmyndighed. Det kan være, at de skal gøres større, dvs. mere regionale, og det kan være, at opgavefordelingen mellem amter og kommuner skal justeres. Men vi kan ikke undvære dem; vi kan ikke undvære at have en topprofessionel, regional myndighed. Det vil sige, at der vil være tale om en skatteudskrivende myndighed, og det er besvarelsen på det spørgsmål, som hr. Poul Nødgaard stillede.

Dernæst er der spørgsmålet om udredningsarbejdet. Jeg tror, det er meget vigtigt, at vi tager disse spørgsmål i den rigtige rækkefølge. Som jeg sagde før, er vi nu i gang med at gennemføre en lovgivning, der skal give kommuner og amter helt anderledes muligheder for at arbejde sammen på kryds og tværs.

Derefter skal Hovedstadskommissionen færdiggøre sit arbejde, og så skal der laves lovgivning. Det ville være ejendommeligt, synes jeg, om man samtidig begyndte at lave en større udredning af amters og kommuners almindelige opgavefordeling. Vi bliver nødt til at tage det i den rigtige rækkefølge.

Det kan være, at hr. Torben Rechendorff, som jo ellers lagde megen inderlighed i stemmen, vil synes, at jeg repræsenterer et stenhjerte. Det er sjældent, at man ligefrem bliver tryglet her fra

Folketingets talerstol. Men det, som jeg i al stilfærdighed kan sige, er, at vi må tage tingene i den rækkefølge, som de nu engang naturligt må finde sted.

(Kort bemærkning).

Torben Rechendorff (KF):

Jeg siger tak til ministeren for de meget venlige svar. Jeg har lyst til at sige om det med rækkefølgen, at jeg erkender, det er noget, man kan se forskelligt på. Man kan som regeringen først tage HS og sige: Så laver vi dét. Så kommer der lovforslag om samarbejdet mellem kommuner og amter. Så tager vi dét. Så nedsætter vi en hovedstadskommission. Så tager vi dét. Og så kan man ikke afvise, siger ministeren, at man på et eller andet tidspunkt, når man er færdig med alt det, kigger på opgavefordelingen i det hele taget. Dertil vil jeg gerne sige til ministeren, at man kunne vel også sige: Og omvendt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (for forslaget til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at forslagene henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

23) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 65:

Forslag til folketingsbeslutning om øget forskning i miljømedicin.

Af Kjeld Rahbæk Møller (SF) m.fl.
(Fremsat 21/2 95).

Forslaget sattes til forhandling.